PEOPLE'S VOICE
The Lithuanian Semi-weekly Newspaper in Canada. Published by the Lith. Press Association, P. O. Station C., Box 1013, Toronto 3, Ont., Canada.

LIAUDIES BALSAS

Kanados Lietuvių Darbo Žmonių Laikraštis

LIAUDIES BALSAS
Kanados Lietuvių Du-syk Savaitinis Laikraštis. Leidžiamas Lietuvių Spaudos Draugijos Kanadoj. P. O. Station C., Box 1013, Toronto 3, Ont., Canada.

Nr. 419 ANTRADIENIS, KOVO (MARCH) 26, 1940, TORONTO, ONTARIO METAI IX

Lietuvių P. Būrio Knygynas Šeimos

'REVOLIUCIJA' ANT SAULĖS BUVO PAGADINUS RADIO SAITUS TARP AMERIKOS IR EUROPOS

Visa Mūsų Žemės Laimė Tame, Kad "Revoliucija" Ant Saulės Buvo Trumpa

NEW YORK, Kovo 25. — Vakar mūsų motina žemė smarkiai nukentėjo nuo salės "maištininkų," kurie buvo sukėlę tenai "revoliuciją." Nuo 10 val. ryto iki 3 val. po pietų nebuvo galima susisiekti su Europa nei telegrafu, nei trumpų bangų radio. Susisiekimas su Pietų Amerika buvo geras. Išilgai žemės leidžiamos bangos kaip oru, taip ir kabeliais veikė gerai, o skersai neveikė visai.

Kaip mokslininkai aiškina, to viso priežastimi buvo juodas plėmas ant saulės. Tas plėmas atsiradęs del didelių elektros šturmų ant saulės.

Tas elektrinis šturmas bombardavo ir mūsų žemę, del ko ir neveikė nei telegrafas, nei trumpų bangų radio tarp Europos ir Amerikos, arba, aiškiau pasakius, skersai žemės.

Elektrinė srovė pasiekusi mūsų žemę slinkusi į ašigalius, tokiu būdu telegrafo ir radio veikmę nukreipus į ašigalius. Del to ir nebuvo galima susisiekti su Europa, kuomet susisiekimas su Pietų Amerika buvo labai geras.

Associated Press tinklas iš 285,000 mylių kabelio visai neveikė, išskyrus 500 mylių radiusą apie New Yorką.

Elektros srovė buvus nepaprastai galinga, siekianti iki 500 voltų. Kai kur sudegė insoliacija. Ilgų bangų radio veikė neblogai.

TORONTO, Kovo 25. — Telegrafo veikla Ontarijoj buvo sutrukdyta keturioms su viršum valandoms.

ATRODO ABERHARTO ŠALININKAI LAIMĖS

EDMONTON, Kovo 25.—Kaip balsavimų rezultatai rodo, tai Albertos provincijos rinkimuos laimėtoja bus Social Credit.

Iki šiol išrinkta 20 Social Credit atstovų ir 14 neprigulmingų (liberalų ir konservativų). Dar 17 konstituencijų priešaky stovi Social Credit.

Jeigu Social Credit laimės dar 17 vietų, tai turės 37 vietas iš 57 vietų; 37 vietas prieš 20 opozicijos vietų.

Liberalai ir konservativai Albertoj tikrais vardais nesivadino. Jie pasivadino neprigulmingais, tačiau balsuotojų tas neapgavo.

IR BELGIJOS ANGLIŲ ITALIJAI NEPRALEISIĄ

LONDON, Kovo 25. — Anglijos valdžia atkreipė domę į Belgijos planą pasiųsti 2,000,000 tonų anglių į Italiją. Spėjama, kad Belgija eksportuos Italijon savo anglius, o Belgijos vidujiniams reikalams planuoja gauti anglių iš Vokietijos.

Del šio Belgijos žygio, jei jis pasitvirtins tokiu, Anglijos valdžia padarysianti atatinkamus žygius.

ANGLIJOS SUBMARINAI NUSKANDINO DU VOKIEČIŲ LAIVUS

KOPENHAGA, Kovo. 25. — Anglijos submarinai nuskandino du vokiečių laivus su geležies rūda, gabenama iš Švedijos.

Vienas laivas nuskandintas neutralios valstybės Danijos vandenyse, o kitas Norvegijos vandenyse. Del to abi valstybės kelia protestus, kam Anglijos karo laivai lando po jų vandenis ir laužo neutralių valstybių teises.

Visas Diplomatinis Svoris Nusviro į Balkanus

LONDONAS, Kovo 25.—Turkija mėgina Angliją ir Franciją suartinti su Sovietų Sąjunga, kad prašalinti galimybes karui Artimuosiuos Rytuos, bet mėginimai neduoda reikiamų rezultatų.

Sovietų Sąjungos ambasadorius Maiskis taipgi davęs suprasti, kad dar yra galimybių pagerinimui santykių tarp Sovietų Sąjungos ir Anglijos, bet iš Anglijos pusės nesimato jokio noro.

Tuo pačiu laiku eina didelis susirėmimas del Rumunijos. Vokiečiai, atrodo, turi pasisekimo. Karolio valdžia jau paliuosavo kelis šimtus nazių, taipgi išvarė Lovellį, Reuterio reporterį. Reuteris yra Anglijos žinių agentūra. Jis išvarytas už tai, kad vokiečių notą Rumunijai del aliejaus pavadino ultimatumu.

Daily Mail Bucharešto korespondentas pažymi, kad Rumunijoj veikia 10,000 nazių agentų.

Anglijoj del Rumunijos didelis susirūpinimas. Nekurie laikraščiai reikalauja gyvesnės užsienio politikos ir net Halifakso pakeitimo.

Reikalauja Savitarpinio Apsigynimo su S.S.R.S.

SOFIJA, Bulgarija, Kovo 25. — Čia pereitą šeštadienį buvo masiniai sutikti Sovietų Sąjungos lakūnai, kurie čia atnešė paštą ir komunistinių atsišaukimų.

Lakūnus pasitiko skaitlinga masė žmonių demonstratyviai reikalaudami, kad Bulgarijos valdžia kuo draugiškiausiai, taikiai sugyventų su Sovietų Sąjunga ir kad padarytų savitarpinio apsigynimo sutartį su ja.

Dr. L. Dikmedjieff, kairiųjų partijų vadas pareiškė, kad tik sutartis su Sovietų Sąjunga užtikrins Bulgarijos nepriklausomybę ir neutralumą.

BAMGARH, Indija. — Penkiasdešimts trečiame nacionaliam Indijos kongrese Gandhi pareiškė: "Mes privalom sutraukyti pančius vergijos. Mes turim kovoti iki laimėsim."

Leith, Škotijoj, moterys ir vaikai stebi į granatos pramuštą skylę. Ši skylė buvo pramušta labai netikėtai. Vienam prekiniam laivui plaukiant į minų lauką, krantinė Firth of Forth paleido šūvį, kad minimą laivą perspėti. Granata atsimušus į vandenį smogė į čia matomą namą ir pramušė sienoj skylę.

Australijos Pietinės Valijos Darbo Konferencija Prieš Dalyvavimą Užjūrio Kare

SYDNEY, Australija, Kovo 25. — Naujosios Pietinės Valijos Darbo Konferencija aptarus Australijos dalyvavimą užjūrio kare, 195 prieš 88 balsus priėmė rezoliuciją prieš siuntimą karinių jėgų į užjūrio karą ir prieš karo plėtimą iki susikirtimo su Sovietų Sąjunga.

Dalis konferencijoj dalyvaujančių nurodinėjo, kad Santravininkų karas prieš Vokietiją yra užtrauktas Britanijos imperialistų-kapitalistų.

Priimta rezoliucija taip pat reikalauja, kad būtų siekiama kuo greičiausiai įvykdyti taiką.

Priėmus tokią rezoliuciją, į konferenciją įsiveržę šešiasdešimts Australijos kareivių reikalaudami išduoti tuos, kurie į rezoliuciją inkorporavo obalsį: "Šalin Australijos rankos nuo Rusijos."

Konferencijos vadai pripažino, kad konferencijos tarimai padaryti, prieš Australijos darbiečių centro nusistatymą.

LONDON, Kovo 25. — Anglijos Kooperatyvų partija, kuri artymai susirišusi su Darbo partija, patikrinimui žmonių nusistatymo link karo paruošė rezoliuciją, kurioje atsiklausiama, kas pasisako už šį karą kaipo teisėtą Santarvininkų žygį prieš hitlerizmą ir už atstatymą Lenkijos, Čekoslovakijos ir Australijos nepriklausomybių, ir kas šį karą laiko imperialistiniu susikirtimu ir nori tuojaus jį baigti.

Po plataus apdiskusavimo metinėje kooperatyvų partijos konferencijoje rezoliucija buvo perbalsuota ir gauti sekanti daviniai: Už tą, kad šis Santarvininkų karas yra teisėtas, padavė 3,935,000 balsų, o už tą, kad šis karas yra tik imperialistinis susikirtimas ir turi būti kuo greičiausia baigtas ir įsteigta taika, balsavo 1,690,000.

Paul Reynaud, naujas Francijos ministerių pirmininkas (viduryje). Iš kairės — Pierre Laval; iš dešinės — Edouard Heriot. Jeigu Reynaudui nebūtų pavykę kabinetą sudaryti, būtų buvę pavesta vienam kuriam iš čia pažymėtų Francijos vyrų, jau buvusių premjerais.

Visi Genijų Išradimai Naudojami Ne Žmonių Būvio Pagerinimui, o Žudymui Žmonių, Sako Popiežius

MANOMA, KAD BLOGAS ORAS SUMAŽINS BALSUOTOJŲ SKAIČIŲ

OTTAWA, Kovo 25. — Visų partijų žmonės čia reiškia baimę, kad šaltis ir sniegas daugelį ūkininkų sulaikys nuo balsavimo.

Mažesni keliai vietomis visai nepravažiuojami, ypatingai toliau į šiaurę ir vakarinėj Kanadoj.

Ant $23,722,086 Įplaukų Gavo $11,161,260 Pelno

NORANDA, Ont. — Noranda Mines Ltd. kompanija laike 1939 metų turėjo įplaukų $23,722,086. Padengus įvairias išlaidas, kaip tai: darbininkų algoms, administraciniams reikalams ir mokesčius valdžiai, kompanijai atliko gryno pelno $11,161,260.

Kompanija išdalino šerininkams dividentų po $4.98 pelno už kiekvieną šėrą, arba $8,959,088, o likusi dalis pelno palikta atsarginio kapitalo fonde.

Noranda Mainų kompanija turi $15,440,979 vertės turto. Ant tokios sumos įvesdinto kapitalo gavimas tokio pelno turėtų paraginti darbininkus pareikalauti ir jiems priklausančios dalies.

Laike 1938 m. kompanija padarė po $4.28 pelno ant kiekvieno šėro.

Mirė Radio Išradėjas, Karo Priešas

PARYŽIUS, Kovo 25. — Čia mirė garsus fizikas ir radio išradėjas Edouardas Branly, kuris savo atsižymėjimu skaitomas antru po Marconi. Jis mirė būdamas 95 metų amžiaus.

Paskutiniais metais, kada radio buvo palikta kaipo karinės propagandos įrankiu, tai E. Branly, protestuodamas prieš tą, atsisakė savo namuose laikyti radio priimtuvą. Del tokio savo nusistatymo jis pareiškė: "Aš manau, kad kaip kas reikia daryti su šiuo išradimu," kad jis tokiems tikslams netarnautų.

VATIKANAS, Kovo 25.—Vakar popiežius Pijus, sakydamas velykinį pamokslą, išreiškė didelį apgailestavimą, kad pasaulis žengia klaidingu keliu.

Kalbėdamas į 300,000 žmonių, susirinkusių švento Petro bazilikoj ir apie baziliką, popiežius pareiškė:

"Jūs gerai žinote, kokiuose laikuose mes gyvename. Draugystė tarp žmonių sutraukyta; draugiškos sutarties, dažnai be jokio atsižvelgimo, keičiamos ir naikinamos, ir niekas nebegirdi balso apie brolišką meilę ir tėvišką draugystę.

"Viskas, ką genijai išrado arba tyrinėjimai davė, visa energija, gerovė, turtai, veik viskas, naudojama karui arba padidinimui apsiginklavimo. Viskas, kas turėtų būti naudojama žmonių gerovei ir progresui, dabar išstumta iš tiesaus kelio teisingos dalykų santvarkos ir atsukta žūdymui ir naikinimui tautų."

AIRIAI TRIUKŠMINGAI PAMINĖJO SUKILIMĄ

LONDON, Kovo 25. — Visoje Anglijoje ir Airijoje, nežiūrint valdžios uždraudimų, vienokiu ar kitokiu būdu airiai paminėjo 1916 metų velykinį sukilimą. Sukilimą minėjo ne tik laisvėje esantieji, bet ir kalėjimuose. Dartinoor kalėjime airiai kaliniai protestuodami prieš neleidimą jiems paminėti sukilimo padegę kalėjimą išsiveržė į kalėjimo kiemą, kur apie 500 kalinių demonstravo šaukdami prieš persekiojimus airių, prieš Anglijos valdžią.

Slapta radio stotis transliavo sąryšy su paminėjimu airių sukilimo.

BELFAST, Šiaurinė Airija, Kovo 25. — Dublino nelegalės airių respublikonų armijos pareiškimas sako, kad "Laikas ateina, kada prasidės ginkluota intervencija abiejose rubežiaus pusese Airijoj."

Cook kalėjime septyni airių respublikonai, kurių tarpe vienas nuteistas laukia mirties, jau 5-ta savaitė tęsia bado streiką.

KINAI LAIKE 5 DIENŲ IŠŽUDĖ 4,000 JAPONŲ

CHUNGKING, Kinija, Kovo 25. — Centralinės Kinijos žinių agentūra pranešė, kad laike paskutinių penkių dienų kinų armija uždavė skaudų smūgį japonams.

Pietinės Kinijos provincijoj, pereitą penktadienį kinai atsiėmė iš japonų Lingshan miestą, kurį atkariaujant tapo išmušta apie 4,000 japonų.

Kinijos karinė vadovybė praneša, kad japonai ir toliau atmušami į šiaurę nuo Lingshan ir kitose jį apsupančiose apylinkėse.

V. M. Molotovas, Sovietų Sąjungos premjeras ir užsienio reikalų komisaras. Geltonieji laikraščiai rašė, kad jis per Velykas bus Berlyne, bet tos pranašystės neišsipildė. Tass, Sovietų žinių agentūra, užginčyjo, kad Molotovas rengiasi vykti Berlynan pasitarti su naziais.

HALIFAKSAS ŽADA SUOMIAMS DALĮ "PERGALĖS"

LONDONAS, Kovo 25. — Užsienio reikalų sekretorius Halifaksas savo sveikinime Suomijai sako, kad Anglija ir Francija neužmirš ir Suomijos, jeigu jos laimės.

Girdi, tos teritorijos, kurios buvo perleistos Sovietams, būsiančios sugrąžintos Suomijai.

VELYKOS KANADOJ BUVO ŠALTESNĖS NEGU KALĖDOS

MONTREAL, Kovo 25. — Šiemet velykos Kanadoj buvo pusėtinai šaltos ir baltos. Daug šaltesnės, negu buvo kalėdos. O kai kur, tai tiek daug sniego prisnigo, kad traukiniai buvo sulaikyti.

Apie 7,000 sportininkų-čiuožikų (ant slidžių), dalyvavusių slidžių sporto žaidimuose turėjo ilgai laukti Laurentian Mountains distrikte, nes sniegas buvo sulaikęs 16 traukinių.

Sniego plūgai darbavosi su nepaprasta energija, bet nieko negelbėjo. Kai kurie patys nušoko nuo rėlių del sniego gilumo ir sulaikė traukinių judėjimą.

Ant Canadian Pacific linijos ties St. Rose nušoko nuo rėlių net du sniego plūgai, ir sulaikė 12 traukinių su 6,000 keleivių, važiuojančių linkui Montrealo.

LONDON, Kovo 25. — Yorkshire, arti Bridlington maudynių surado nazių iš orlaivių numestą torpedą, kuri yra apie 12 pėdų ilgumo ir prie uodegos turinti du propelerius. Torpeda dekoruota su Čemberleno paveikslu ir jo lietsargiu.

Karo ekspertai pakviesti ištirti, kaip ji ten papuolus ir kokia jos konstrukcija.

Liaudies Balsas

KANADOS LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS, LEIDŽIAMAS SPAUDOS DRAUGIJOS. IŠEINA DU KARTU Į SĄVAITĘ.

Prenumeratos Kaina:

Kanadoj ir Didžiojoj Britanijoj metams $3.00; pusei metų $1.50. Visur kitur metams $3.50; pusei metų $1.75. Atskira kopija 5 centai.

Pašto perlaidas (Money Orders) išrašykite Liaudies Balso vardu:

LIAUDIES BALSAS

P. O. Station C, Box 1013. Toronto 3, Ontario, Canada.

Asmeniškai kreipkitės 6 Denison Ave.

AR IŠTIKRO SOVIETŲ IR SUOMIŲ SUTARTIES SĄLYGOS TOKIOS BAISIOS

Nekurie laikraščiai ir dabar dar vis rašo apie Sovietų ir Suomių sutartį, verkdami, kad Sovietai labai nuskriaudę Suomius. Prie to dar prideda naują dalyką, būtent, kad Sovietai dabar reikalauja dar daugiau, negu buvo reikalaujama darant sutartį. Tikrenybėje, tačiau, rodo visai ką kitą. Jeigu visos taikos sutartys būtų taip daromos, taika pasaulyje būtų daug saugesnėj padėtyj, negu kad buvo iki šiol.

Niekas šiandien negali užginčyti, kad Raudonoji Armija Mannerheimo liniją sudaužė labai lengvai, nežiūrint to, kad ta linija buvo viena iš tvirčiausių linijų. Pereitais metais anglų generolas Kirk, po apžiūrėjimo tos linijos, apie ją atsiliepė sekančiai: **"Nėra kariuomenės, kuri galėtų pereiti per tokią tvirtumų liniją."** Bet Raudonoji Armija prasiveržė per 19 dienų. Visi militaristai tvirtina, kad Raudonoji Armija atliko stebėtinai puikų darbą. Vadinasi, jeigu Raudonoji Armija galėjo sudaužyti tą liniją, ji galėjo tęsti karą toliau ir užimti visą Suomiją. Bet taip nebuvo. Sovietų Sąjungos valdžia, įtikinusi suomius, kad jų kova bereikalinga, kad jie negalės atsilaikyti, tuojau pasiūlė taiką.

Tiesa, kiti sako, kad Sovietai nusigando Anglijos ir Francijos, kurios žadėjo tuojau prisiųsti 100,000 kareivių. Tai netiesa. Reikia atminti, kad Vokietija būtų puolusi ant Švedijos, jeigu Švedija būtų perleidus tą kariuomenę. Negi Vokietija būtų laukusi, kol anglai ir francūzai ją apsups. To Vokietija niekad neslėpė. Tokiu būdu, to 100,000 nebūtų užtekę pačiai Švedijai apginti. Švedija, kaip pačios, Švedijos valdžia nurodė, buvo atidavus suomiams veik pusę savo ginklų ir amunicijos. Ji buvo visai bejėgė gintis nuo Vokietijos. Sovietų Sąjungai pavojaus iš Anglijos ir Francijos pusės nebuvo. Jeigu Sovietų Sąjunga būtų troškusi užkariauti visą Suomiją, niekas nebūtų sulaikęs.

Sovietų Sąjunga troško apsaugoti Leningradą nuo galimų pavojų. Ji dar prieš karą reikalavo iš suomių duoti įsisteigti bazes ant nekurių salų Suomijos įlankoj ir ant Hangoe pusiausalio, taipgi prie Petsamo. Kad priešo kanuolės negalėtų apšaudyti Leningrado su 3,500,000 gyventojų, Sovietai norėjo nukelti rubežių kiek toliau, duodant suomiams dvigubai daugiau žemės kitur. Kai tik Sovietų Sąjunga tas vietas užėmė, tuojau pasiūlė taiką. Tiesa, dabar ji paerikalavo truputį daugiau. Matomai už tai, kad truputį nubausti triukšmadarius. Bet mažai kuo daugiau. Suomija pasiliko pilnai nepriklausoma. Iš jos nebuvo reikalaujama jokių reparacijų. Už Hangoe pusiausalį bus mokama renda. O tie gandai, kuriuos dabar skleidžia kapitalistinė ir socialistinė spauda, neturi jokio pamato. Tass, Sovietų žinių agentūra, paskelbė, kad tai grynas melas, jog Sovietai dabar reikalauja daugiau.

Palyginkite šitą taiką su Versalio taika. Versalio taika atėmė iš Vokietijos visas kolonijas, atplėšė nuo Vokietijos Saarą ir kitus kraštus ir uždėjo Vokietijai mokėti didžiausias sumas reparacijų. Ne kas kitas, o ta sutartis ir hitlerizmą pagimdė. Jeigu Vokietijos socialdemokratai tą naštą būtų nubloškę, gal Vokietija būtų pasilikus demokratinė ir toliau. Tie ponai, kurie atsakomingi už Versalio sutartį, turėtų tylėti dantis sukandę, nes Sovietų ir Suomių taikos sąlygos, sulyginus su Versalio sutarties sąlygomis, yra lengviausios, nežiūrint to, kad taika įvyko po kelių mėnesių karo.

Tiesa, daug kas dar vis laikosi tos nuomonės, kad Sovietai galėjo palikti Suomiją ramybėje, nereikalauti iš jų nieko ir tokiu būdu išvengti karo. Taip kalbėti gali, žinoma, tik tie, kurie nieko nenusimano apie tarptautinę politiką arba tie, kurie svajoja apie karą prieš Sovietų Sąjungą. Suomija nebuvo pilnai nepriklausoma. Ji nuo pat pradžios savo gyvavimo buvo Vokietijos rankosę. Vokietija, kol ji vis svajojo apie karą prieš Sovietų Sąjungą, išnaudojo Suomiją visokiais būdais. Ne kas kitas ir Mannerheimo liniją pastatė. Tik kada Vokietija sudarė su Sovietų Sąjunga nepuolimo sutartį, jos atsinešimus į Suomiją atšalo. Bet tuomet į Suomiją persikėlė Suvienytų Valstijų ir kitų šalių imperialistų įtaka.

Kas mano, kad taika su Vokietija jau amžinai užtikrinta, tas irgi klysta. Nežiūrint to, kad dabar Vokietija atrodo Sovietams draugiška, niekas negali užtikrinti, kad iš Vokietijos pusės pavojaus nebėra. Juk kapitalistinis pasaulis atvirai kalba apie sudarymą fronto prieš Sovietų Sąjungą. Kas gali užtikrinti, kad kurią nors dieną Vokietija neatsisuks prieš Sovietų Sąjungą? Vokietijoj yra daug galingų elementų, kurie darbuojasi už tai, kad atstatyti Vokietiją į senas vėžes ir tokiu būdu atgauti kitų šalių pasitikėjimą. Jeigu tas neįvyks, tai vyriausiai del to, kad Sovietų Sąjunga irgi nemiega. Ji gilina nesutikimus tarp kapitalistinių valstybių ir tokiu būdu neprileidžia jų prie vienybės ir sudarymo antisovietinio fronto.

Kiekviena valstybė, jeigu ji nori gyvuoti, turi rūpintis ateitimi. Panašiai daro visos valstybės. Kanada, kaip mūsų valdžia aiškina, dalyvauja kare tik tam, kad prašalinti pavojų pačiai Kanadai. Jeigu Kanada mano, kad būtų jai didelis pavojus, jeigu Vokietija paliktų tokia galinga, kaip dabar yra, tai kaip turi manyti Sovietų Sąjunga, būdama Vokietijos panoėj? Kanada, pavyzdžiui, turi didelį ir galingą kaimyną — Suvienytas Valstijas. Jeigu jau vokiečiai užsimanytų pavergti Kanadą, Suvienytos Valstijos, kaip prezidentas Rooseveltas nurodė, stotų Kanadai talkon. Prieš vokiečius išeitų veikiausiai visas Amerikos kontinentas. O kas užstotų Sovietų Sąjungą, jeigu ją užpultų? Sovietų vadai gerai mato, kad nei viena kapitalistinė valstybė Sovietų Sąjungos neužstotų.

Jeigu Sovietų Sąjunga išliks neužpulta, tai bus dėka gudriai Sovietų vadų politikai. Tiesiog reikia stebėtis. Kiek laiko atgal atrodė, kad Sovietų Sąjungą užpuls visas pasaulis. Vokietija buvo jau sumobilizavus visą Europą. Prie to buvo pritaukta Japonija, kuri jau mėgino kandžioti. Bet vienu sykiu tas frontas išblaškytas. Vietoj karo prieš Sovietų Sąjungą, patys imperialistai susipiovė. O dabar, kiek matyti iš įvykių eigos, Sovietų vadai darbuojasi toj kryptyj, kad karas ne tik nesiplėstų, o eitų prie pabaigos. Ar mums tas patinka, ar ne, tačiau mes turime pripažinti, kad Sovietų vadų politika ir taktika yra gudri, lanksti ir atsukta ne prieš liaudį, o prieš imperialistus.

Edouard Daldier, buvęs Francijos ministeris pirmininkas, rezignavęs su visu savo kabinetu už tai, kad virš 300 parlamento atstovų nebalsavo už rezoliuciją, išreiškiančią jo valdžiai pasitikėjimą. Bet jis naujame kabinete užima karo ministerio vietą. Dar Daladier valdžia buvo nutarus parsiųsti atgal į Ispaniją 100,000 lojalistų pabėgėlių ir atiduoti juos Franko rankosna.

KĄ KITI RAŠO AR SAKO

Kodel Lietuvoj Maža Lietuviškų Laikraščių

Lietuvos Aidas rašo, kad šiuo metu Lietuvoje išeina 19 dienraščių, apie 40 savaitraščių, apie 20 dvisavaitinių, 54 mėnesiniai, netoli 30 dvimėnesinių leidinių.

Iš 19-kos dienraščių, tik šeši yra lietuviški, visi kiti kitakalbiški.

Tai įdomus dalykas ir jis pasako labai skaudžią tiesą apie apšvietą Lietuvoj.

Lietuviai Lietuvoje, aiškų, sudaro milžinišką gyventojų daugumą. Bet dienraščių jie negali palaikyti tik 6, kuomet kitataučiai — 13-ką!

Vadinasi, kitataučiai Lietuvoje daugiau skaito, yra geriau susipažinę su dienos klausimais, yra labiau apsišvietę negu lietuviai.

Skurdas ir vargas kaime neleidžia valstiečiams dienraščių skaityti, neleidžia jiems šviestis.

Jūs nuvažiuokite į bile vidutinį miestelį ir negausite lietuviško dienraščio nusipirkti. Bet kitataučių dienraščių gausite. — **A. B., Laisvėje.**

* * * *

Kodel Sovietų Sąjunga Ne Su Santarvininkais

Suprasti Rusijos poziciją be atsižvelgimo į jos patyrimus per paskutinius du metus visai negalima. Prieš Muncheno pakto pasirašymą, Francija ir Rusija buvo susidėjusios į apsigynimo sąjungą. Francija buvo pasižadėjusi Čekoslovakijai per savitarpinio apsigynimo paktą. Rusija turėjo pareigą eiti Čekoslovakijai pagalbon, jeigu Francija gerbs savo sąjungą su ta šalimi. Čekoslovakija, būdama Francijos ir Rusijos sąjungininkė ir užimanti strateginę poziciją Europos širdyje, buvo pamatiniu akmeniu kontinentinėj taikos struktūroj.

Prieš pat Muncheno konferenciją, Britanija ir Francija į Rusiją nekreipė jokios atydos. Jos atmetė daugelį Maskvos pasiūlymų, atsisakė leisti Rusijai dalyvauti Munchene, ir nutarė, kad Francija, atsisakydama nuo savo prižadų Čekoslovakijai, palaikytų Britanijos reikalavimus, kad Čekoslovakija atiduotų Sudetiją. Britai ir francūzai manė, kad Vokietija taps geru kaimynu, jeigu ji gaus tą teritoriją, kuri niekad Reichui nepriklausė. Jie suprato, kad Vokietija ir Italija prisidės prie jų ir kartu garantuos apkarpytos Čekoslovakijos neliečiamybę. Už dienos ar dviejų, spalio 4 dieną, 1938, Sir Thomas Inskip Britanijos parlamentui pranešė, kad "Jo Didenybės valdžia jaučia moralę pareigą skaityti tą garantiją Čekoslovakijai galiojančia. Todel atsitikime neišprovokuotos agresijos prieš Čekoslovakiją, Jo Didenybės valdžia bus priversta imtis visų galimų žygių, kad Čekoslovakijos neliečiamybę apginti."

Kovo 15, 1939, Vokietija užėmė Pragą ir išdraskė ir užėmė visą Čekoslovakiją. Devynniolikto, keliom dienom vėliau, Rusija Vokietijos akciją pasmerkė daug stipresne kalba, negu buvo naudojama Francijos ir Britanijos, ir pasiūlė šaukti Bucharešte šešių jėgų konferenciją, įskaitant ir Lenkiją. Rumuniją ir Turkiją, apsvarstymui situacijos. Londonas atsakė, kad toks pasiūlymas perankstyvas ir pasiūlė, kad vieton to būtų išleista keturių jėgų deklaracija. Balandžio 1, Litvinovas kreipėsi prie Britanijos su paklausimu, kodel nevykdomas nei vienas pasiūlymas. Besikalbėdamas su Britanijos ambasadorium, Litvinovas davė suprasti, kad Rusijai jau užteko ir kad ji gali pasirinkti savo kelią. Dviem savaitėm vėliau, tačiau, Litvinovas ragino, kad Britanija, Francija ir Rusija sudarytų savitarpinio apsigynimo paktą. Britanija ir Francija nedavė atsakymo daugiau ne mėnesį laiko. Tuo laiku Stalinas, užpykintas besikartojančių atstūmimų ir nusivylimų, paleido Litvinovą.

Pagal Frederiką Kuh, patyrusį korespondentą, Rusijos ambasadorius Londone sakė lordui Halifaksui vidury birželio mėnesio pereitais metais, kad jis manąs, jog Britanijos užsienio reikalų ministeris būtų gražiai Maskvoj sutiktas, jeigu jis nuvyktų. Lordas Halifaksas pasakė, kad jis tą užkvietimą laikys mintyje. Rusija kitokio atsakymo negavo. Britanija pasiuntė Maskvon mažesnius vyrus ir pradėjo militarinius pasitarimus, kurie staigiai nutruko, kai Hitleris atsiskubino sudarymui savo istorinio bargeno su Stalinu. — **Toronto Daily Star.**

* * * *

Vilniečiai Apie Raudonarmiečius

Buvau per naujus metus nuvažiavęs į Vilniją pas žmonos brolį į jos tėviškę. Prabuvau visą savaitę, nes labai gerai mane ten vaišino. Daug ko išsikalbėjome su tais dzūkeliais. Jie džiaugiasi netekę lenkų, bet nesigiria nei lietuviais. Tik baisiai apgailestauja Sovietų, kaip jie juos vadina. Per tą trumpą laiką jie (Sovietai) parodė tiek širdingumo, kad vilniečiai netikėję, kad pasaulyje yra tokio protingo vaisko, kurie nesiklausę nei vandens iš šulinio nesemia, o už nemandagias kalbas ir nepadorų elgimąsi skaudžiai baudžia.

Pasakojo S. B. ir kiti, kaip pirmą kartą raudonarmiačiai pamatė lietuvišką ubagų, apdriskusį ir su krepšiais. Klausė žmonių, ką jis ten neša ir kodel atrodo toks suvargęs tas žmogus. Atsakius, kad tai ubagas, klausė "Ką tai reiškia ubagas?" Paaiškinus, kad ubagas yra žmogus, kuris neturi ką valgyt ir del to eina išmaldų prašyti, poteriauja, už ką gauno duonos šmotelį, baisiai nustebęs karininkas sušuko: "Tovarišč, chadi siuda!" Pasišaukė tą ubagą, o mes keturiese smalsuoliai paskui nuėjom pažiūrėti, ką jie tam ubagui darys. Atkirto, sako, pusę karvės, padavė tam ubagui ir sako: "Tu valgyk, ba numirsi, kaip suvalgysi, ateik vėl čia." O atsisukęs į mus pasakė: "Ar jums ne gėda, tiek daug jaunų žmonių esate ir leidžiate tam vargšui seneliui kankintis."

Raudonarmiečiai vaikų prisisodina automobilius, važinėja. Kada tie mažučiai krikštauja, jie iš to malonumą turi. Kaip prašo, kad jiems parduotų sūrio, kiaušinių, tai mes nuo jų, tokių malonių žmonių, nenorime imti pinigų. Tai jie atsisako veltui produktus priimti ir nei vieno nesurado, kuris veltui priimtų. Sako, kiekvienas kareivis turi pinigų apsčiai. Tą aš ir pats pastebėjau Kauno, Alytaus bufetuose, kur jie užkandžiauja. — **Amerikiečio J. S. brolis,** savo laiške.

* * * *

Dievas Visiems Geras

Hitleris aną dieną sakė, kad Dievas jam padeda ir padės kariauti su Anglija ir Francija.

Anglija ir Francija sako, kad joms Dievas padeda ir padės kariauti su Vokietija.

Generolas Franko kadaise skelbė, kad jam Dievas padeda sutriuškinti respubliką.

O Musolinis su to paties Dievo pagalba pavergė Etiopiją.

Matot, koks tas Dievas yra geras: jis padeda kariauti — žmones ir turtą naikinti, bažnyčias pleškinti. — **R. Mizara, Laisvėj.**

* * * *

Pastabos

Visi Kanados geltonlapiai šaukė, kad Suomija neturi kur dėti savo žmonių, kuriuos iškraustė iš Sovietams perleistų teritorijų. Tos propagandos paveiktas, ponas Hepburnas tuojau pasiūlė suomiams atsiųsti juos į Ontariją. Mat suomiai yra geri miškų čarbininkai.

Bet, kaip ant nelaimės, Suomijos valdžia pareiškė, kad Suomijoj vietos užtenka ir tie žmonės bus reikalingi šalies atstatymui. Girdi, dabartiniu metu emigravimas reikštų išdavystę.

* * * *

Reynaudo Kabinetas Vos Laikosi

Dienos senumo Reynaudo kabinetas, pasižadėjęs vesti "visuotiną karą" prieš Vokietiją, šiąnakt nutarė laikytis, nežiūrint to, kad labai mažai atstovų rūmų narių išreiškė pasitikėjimą.

Naujas ministeris pirmininkas, pasakęs atstovų rūmams, kad jo valdžia "išjudins," surinks ir pastatys visą Francijos energiją kovoti ir laimėti, gavo pasitikėjimą 268 atstovų prieš 156, o 111 visai susilaikė.

Tokia maža dauguma rodo, kad greitoj ateityj gali įvykti kitas kabineto krizis. — **Havas.**

ŠYPSENOS

Motinos Diplomatija

Onytė: — Aš šiandien vėl su savo Juozu susipykau. Kuris iš mūsų turi nusileisti: jis ar aš?

Motina: — Prieš vedybas, aišku, tu, o paskui jis.

Kuris Kaltesnis

I Kaimynas: — Aš linkėčiau, kad tu tą savo šunį parduotum. Jis vakar sutrukdė mano dukteriai dainavimą. Kaip ji pradėjo dainuoti tuojau tamstos šuo pradėjo staugti.

II Kaimynas: — Labai atsiprašau, bet jūsų duktė pradėjo pirmiau.

Atlieka Bausmę

Kalėjime rytiniam patikrinimui įeina į kamerą prižiūrėtojas. Visi kaliniai atsistoja ir išsirikiuja eilėje. Vienas naujas kalinys sėdi. Prižiūrėtojas kreipiasi į sėdintį:

— O, tu, kodėl nestoji?

— Atlieku bausmę. Man priteisė 5 metus sėdėt.

— Koks skirtumas tarp kvailio ir tavęs.

— Kvailys klausia, aš atsakau.

Geltonlapiai turi daugybę savo korespondentų įvairiose šalyse. Tie korespondentai renka visokius pletkus ir siunčia savo laikraščiams. O šie deda didžiausius antgalvius. Paskui visus tuos pletkus tenka atšaukti.

Pažangi spauda dabartiniu metu yra autoritetiškiausia spauda, nes ji tokių plepalų nededa. Ji žiūri kas ir iš kur žinias paduoda. Jeigu yra reiškiama nuomonė kurio nors korespondento ar šiaip individualo, pažangi spauda visai tokių žinių nepaiso.

Kas skaitote pažangią spaudą ir geltonąją, tas jau pastebėjote. Tiesa, kartais pasimaišo vienas kitas ir spėjimas, bet labai mažai.

* * * *

Torontiškiai Naujienų peckeliai, kaip kokie kapitalo šunyčiai, Naujienose loja ir loja ant visų pažangių organizacijų, ant Liaudies Balso, ir galo nesuranda. Matomai už tai, kad jiems nesiseka.

Jie kaltina ir Sūnų ir Dukterų draugiją, kad nesiskaito su jais, lyg būtų koks nors ryšis tarp tų organizacijų.

Sūnų ir Dukterų draugija rengia parengimus kada jai patinka, nes ji veikia nepriklausomai.

* * * *

Beje, tie peckeliai jau peršasi prie salės pirkimo. Girdi, SLA kuopa norinti prisidėti.

Sūnų ir Dukterų draugijai su tokiais triukšmadariais ne po keliui. Juk nėra Toronte nei vienos organizacijos, kurioj jie būtų galėję pabūti. Net ir po bažnyčia jų negalėjo laikyti. Tokių triukšmadarių priėmimas reikštų tik bėdą.

Jeigu SDKLSPD Toronto kuopa mano pirkti salę, geriausia pirkti taip, kad ta salė būtų jos vienos rankose. Kuomet bus daug savininkų, salė turės verkti.

* * * *

Balandžio mėnesį Montreale ir Toronte kalbės Dr. J. J. Kaškiaučius, populeriausias Amerikos lietuvių tarpe gydytojas ir visuomenininkas. Montreale bus balandžio 7, o Toronte 14.

Aš manau, kad apie Dr. J. J. Kaškiaučių daug kalbėti nereikia. Jis visiems gerai žinomas. Kas belieką daryti, tai ateiti ir paklausyti jo prakalbos sveikatos klausimu.

* * * *

Mano manymu, Dr. J. J. Kaškiaučiaus paskaita bus viena iš svarbiausių paskaitų Kanados lietuvių gyvenime. Matote, dabar karas. Daug dalykų labai pabrango. Tačiau nemanykite, kad nėra tokių dalykų, kurie pigesni, o sveikatai tiek pat reikšmingi, kaip ir brangūs.

Kitas dalykas, užsilaikymas dažnai sulošia dar didesnę rolę, negu maistas.

Svarbiausias dalykas, tai klausimai ir atsakymai. Matote, klausimais kiekvienas gali pasiskųsti gydytojui, kas su juo negera, o atsakydamas gydytojas gali duoti labai naudingų patarimų. O atsakymai į paklausimus yra mėgiamiausias Dr. Kaškiaučiaus darbas.

Jeigu kas manote, kad žodžiu bus nepatogu, galite savo paklausimus susirašyti ir patiekti raštu.

* * * *

Kažin kaip išdėgs su montrealiečių menininkų ekskursiją į Torontą. Bet Torontas negali niekad nuo lūpų nuleisti.

Nekurie menininkai sako, kad jeigu montrealiečiai neatvyks, tai torontiečiai nusisamdys salę Montreale ir surengs koncertą Montreale.

Atrodo, kad montrealiečiams teks atvykti, jeigu nenorės, kad torontiečiai surengtų koncertą jų mieste.

J. Y.

MASTAS

TAU

Nors siunta gyvenimo jūra,
nors staugia pasiutusi vėtra,
ilgesy paniurus mano krūtinė —
negaliu užmiršti tavęs.

Tarp staugiančių mašinos ratų,
ramiosios nakties lakiajam sapne
ir triukšmingo didmiesčio verpete
tu nenustoji persekiojus mane.

Jausmų prislėgtas tetrokštu
tave prigliausti prie širdies
ir skęsti širdį veriančiuos' žvilgsniuos,
švelnučiam tavo glėby ilsėtis.

Ne čiužančius šilkus aukoju,
ne žvilgantį auksą skiriu —
liepsnojančią širdį ir meilę audringą
tiktai tau paaukoti galiu.

("Rytas")

Kaip Dabartinis Karas Atsiliepia Ant Skandinavijos Valstybių Prekybos

Baltijos Jūra Apmirus

Prieš šį karą Baltijos jūroj buvo labai gyvas laivų judėjimas. Baltijos jūrą raižė Skandinavijos, Pabaltijos ir didžiųjų Europos ir Amerikos valstybių laivai. Šiandien veiklioji Baltija apmirus. Jos judėjimą karas suparalyžiavo.

Kaip tik prasidėjo karas, nazių minininkai uždarė Baltijos jūros "vartus" išėjimui į platųjį pasaulį. Šiuo tarpu minomis uždaryti Zundo ir Didžiojo Belto sąsiauriai. Karo pradžioje dar buvo vokiečiai pastatę 16 jūrininkų pravedimui neutralių šalių laivų pro nazių minas, bet dabar nė to nereikalinga, nes abi kariaujančios pusės paskelbė kontrabandinių prekių sąrašus, kuomi visai suparalyžiavo laivų judėjimą. Dabar nazių minos paliko tik saugojimui, kad į Baltiją neįsiveržtų santarvininkų karinės jėgos.

Dabar Baltijos jūroj visas laivų judėjimas yra griežtoje vokiečių kontrolėje. Vokietijos rankose visi Baltijos jūros vartai. Didieji keliai — Kategatas, Zundas ir Didysis Beltas užminuoti, o Kylo kanalas yra vokiečių kontrolėje, nes jis eina per Vokietijos teritoriją. Bet nežiūrint ir to, Anglija vistiek bando vesti prekybą su Skandinavijos valstybėmis, žinoma, tik kitais keliais.

Anglijos ir Skandinavijos Valstybių Prekyba

Anglija, žūt-būt, pasiryžus blokaduoti Vokietijos prekybą ir sulaužyti Vokietijos blokadą del savo prekybos su Skandinavijos ir Pabaltijos valstybėmis. Dabar kyla klausimas, kodėl eina tokios žiaurios varžytinės už prekybą su Skandinavijos valstybėmis? Kodėl ta prekyba, nežiūrint desėtkų ir desėtkų laivų nuskandinimo, vis bandoma vesti? Į tai duoda atsakymą Skandinavijos valstybių turtingieji resursai su karui reikalingomis medžiagomis ir prieškarinės prekybos duomens. Švedija turi aukštos rūšies plieno, kuris labai reikalingas Anglijai ir Vokietijai. Danija svarbi abiem kariaujančiom pusėm, kad gauti iš jos žemės ūkio produktų.

Anglija norėdama palaikyt prekybą su Skandinavijos valstybėmis imasi žygių šių valstybių laivus apsaugoti — steigia neutralių šalių laivų lydėjimui konvojus, t. y. neutralių šalių laivus bando lydėti apsuptus karo laivais. Vokiečiai prieš tai kovoja skandindami neutralių šalių laivus. Todėl šiandien yra nenuostabu, kad daugiausia iš neutralių šalių neteko prekinių laivų Skandinavijos šalys, kaip tai: Norvegija, Švedija ir Danija. Jos savo laivų neťekimu net pralenkia kariaujančią Franciją.

Kaip plačią prieškarinę prekybą Skandinavijos valstybės ir Suomija vedė su Anglija parodo prieškarinės prekybos statistikos duomens. Jie parodo, kad vidutiniai kiekvienas norvegas prekiavo su Anglija už maždaug $11.00; kiekvienas švedas — už maždaug $8.00; kiekvienas danas — už maždaug $17.00 ir kiekvienas suomis — už maždaug $6.00. O jei dar pridėsime Pabaltijos valstybių prekybą su anglais, kas irgi ėjo per Baltijos jūrą, tai žymiai padidins Baltijos jūros kelių ir Skandinavijos valstybių reikšmę.

Kada tokia prekyba buvo vedama su Skandinavijos valstybėmis, tai su Anglijos kolonija Indija buvo net mažiau reikšminga, nes kiekvienas Indijos gyventojas su Anglija prekiaudavo tik už maždaug $0.55.

Kad vaizdžiau perstatyti Anglijos ir Skandinavijos valstybių prekybą, tai paduodame jų prieškarinės prekybos duomenis. Jie seka:

Skandinavijos valstybės įskaitant ir Suomiją laike metų išveždavo prekių į Angliją už sekančias sumas:

Danija	$205,000,000
Švedija	$120,000,000
Norvegija	$50,000,000
Suomija	$95,000,000

Anglija į Skandinavijos šalis išveždavo prekių už sekančias sumas:

Į Daniją	$160,000,000
Į Švedija	$100,000,000
Į Norvegiją	$60,000,000
Į Suomiją	$38,500,000

Skandinavijos valstybės vedė plačią prekybą ir su Vokietija. Skandinavijos valstybės kasmet Vokietijai parduodavo prekių už sekančias sumas:

Danija	$75,000,000
Švedija	$75,000,000
Norvegija	$16,500,000
Suomija	$16,500,000

Vokietija Skandinavijos valstybėms parduodavo už:

Danijai	$100,000,000
Švedijai	$115,000,000
Norvegijai	$55,000,000
Suomijai	$35,000,000

Kadangi Skandinavijos valstybės, kaip statistika rodo, buvo labai svarbūs kostiumieriai, kaip Anglijai, taip ir Vokietijai, tai už prekybą su jomis ir eina didžiausia kova, kuri beveik kasdien nusiunčia į jūrų dugną po keletą Skandinavijos valstybių laivų. Šiuo tarpu Skandinavijos valstybių prekybą daugiau dominuoja vokiečiai. Jų prekybą su Anglija skaudžiai sutrukdo Vokietijos submarinai ir minos, kas Anglijai prieš Vokietijos vedamą prekybą yra sunkiau atlikti.

Del kovos tarp Anglijos ir Vokietijos už prekybą su Skandinavijos valstybėmis, Skandinavijos valstybėms tenka pernešti dideli nuostoliai. Apskaičiuojama, kad Danija laike šio karo kasdien turi po $500,000 nuostolių.

Skandinavijos Valstybės Tempiamos į Karo Sūkurį

Iš pat karo pradžios vokiečių laikraštis, "Frankfurter Zeitung," nazių valdžios nusistatymą pareiškė sekančiai: "Neutralių valstybių karo laivai, kurie prisidės prie priešo konvojų, bus išstatyti į visus karo pavojus ir galės būti skandinami iš anksto jų neperspėjus."

Švedijos laikraštis "Allehanda" įmatydamas kritišką padėtį pareiškė: "Jei mes norime išlaikyti neutralumą savo vandenyse, tai savo žodžius turime remti jėga."

Anglija negalėdama sutrukdyti Vokietijos prekybą su Skandinavijos valstybėmis ėmėsi kurt karo gaisrą, kurio pradžiai pasirinko Suomiją. Per Suomiją pradėti žygiai prieš SSRS ir Skandinavijos valstybių įtraukimą į karą neišdegė. Sovietų Suomijos taika jų planus sumaišė ir išgelbėjo keliasdešimts milijonų Skandinavijos gyventojų nuo įtraukimo į karą. Kokius sekančius žygius Vokietija ir Anglija darys įtraukimui Skandinavijos valstybių į karą, tenka palaukti.

R. K.

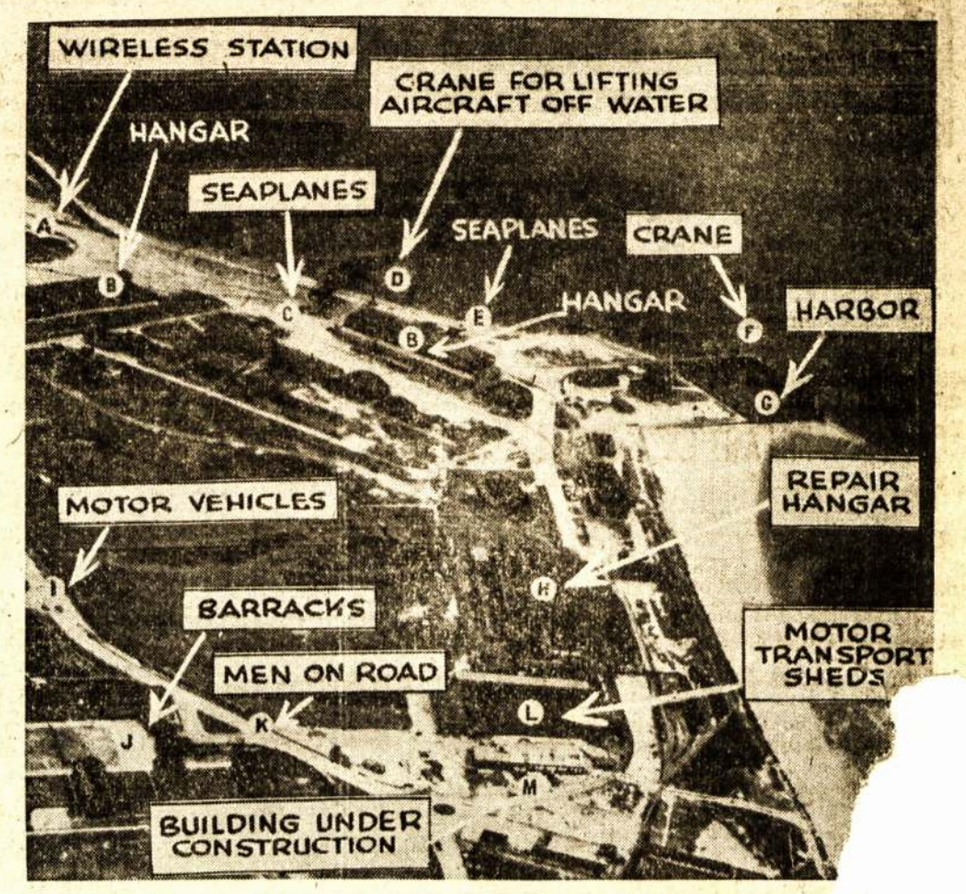

Šis piešinys parodo žymesnes vietas ant vokiečių salos Sylt, kurias anglų bomberiai išbombardavę. Bet vokiečiai sako, kad nuostolių padaryta t

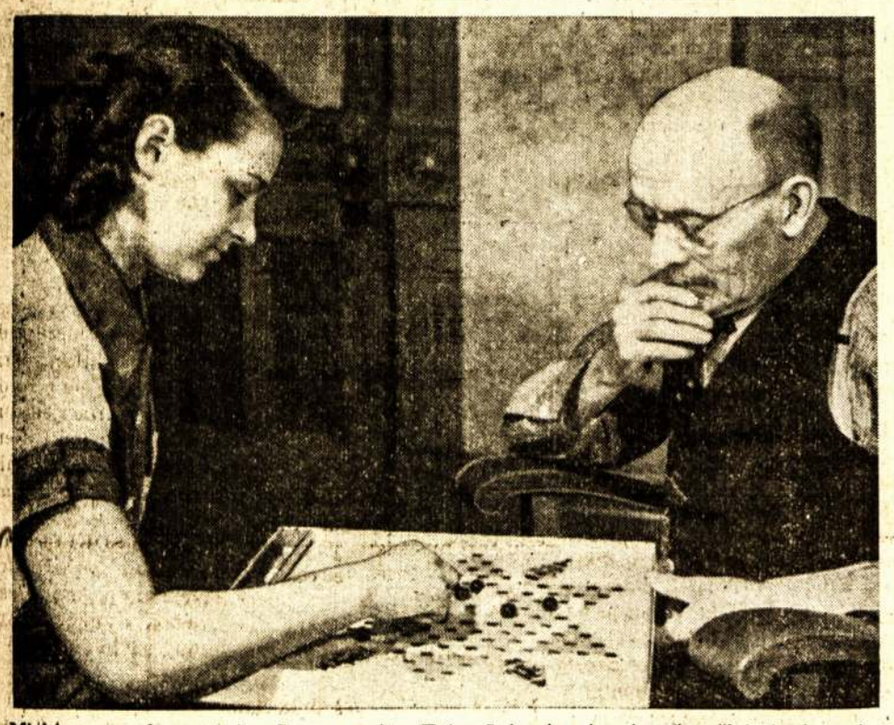

Michigano gubernatorius Luren Dickinson, 81 metų amžiaus, lošia chinų čekeriais su savo giminaite. Tai mėgiamiausias jo užsiėmimas liuoslaikiu. Beje, ar nebūtų laikas tokiems seniams užleisti vietą jauniesiems, kaip ofise, taip ir prie čekerių? Milionai jaunų vyrų be darbo visai.

Norėdamas Paaugti Tęsė Kūną ir Pasikorė

Toronto jaunuolis, Charles O'Connor, 21 metų amžiaus, įsigeidė būti dideliu "šešiapėdžiu" vyru. Jo nuomone, tokiu nebūnant negalima skaitytis pilnu vyru ir, ko gero, panorėjus gauti policininko darbą, ar tam tikroj karinėj daly tarnauti, tai kartais gali atsisakyti jį priimti. Todėl jis nutarė save paauginti. Na ir auginosi.

Per ištisus metus bandė visokius kūno tampymus, bet vis kaip trūko, taip trūko trijų ketvirtadalių colio iki jo nusistatytos normos. Pagaliau taip besitasant jis nusitarė save už galvos pasikabinti ir tuo būdu, jei jau nekūną, tai nors kaklą paauginti ilgesniu. Bet galia, paskutinis mėginimas neišdegė.

Vieną kartą jo motina sugrįžusi iš miesto atrado jį kambaryje pasikorusį. Visi aplinkumos daviniai rodė, kad jis save netikėtai pasikoręs bebandydamas save "paauginti."

Jaunuolis buvęs visais atžvilgiais normalus. Sveikata buvus visuomet gerame stovyje. Mokykla sekėsi gerai. Viena kuo jis rūpinosi, tai kad jis nebuvo toks didumo, kaip kad jis norėjęs. Sporto srityje, kaipo bėgikas, buvo net pasižymėjęs greitumu ir turėjo laimėjęs net keletą taurių.

KAZYS BORUTA

PORTRETAS

1.

Ponas daktaras buvo panašus į daugelį, kaip du vandens lašu.

Prašom susipažinti:

— Antanas Rubavičius, gydytojas (tai vizitinėje kortelėje), 10,000 lt. pajamų kas mėnesis, 100 ha dvaro centras, 4 aukštų namas Kauno gatvių kertėje (tai slypi po vizitine kortele).

Prie namo durų prikalta lentelė su priimamom valandom. Lygiai 9 v. ryto prie tos lentelės sustojo studentas.

Buvusi studentų susišelpimo draugija paskyrė studentui 100 lt. stipendiją, bet ta stipendija, pagal buvusių narių nutarimą, reikėjo susirinkti iš buvusių stipendininkų. Todėl studentas kiek nejaukiai jautėsi sustojęs ties daktaro A. Rubavičiaus iškaba.

Sukaupęs drąsą paskambino. Tarnaitė atidarė duris ir paklausė, kokiu reikalu. Studentas išsitraukė popierą, kurioje buvo įrašyta, kad studentas iš daktaro kas mėnesis gali gauti po 10 lt.

Studentas, raudonuodamas ir glamžydamas rankose popierį, teisinosi:

— Aš čia pas daktarą, su reikalu.

— Aukų? — įtariamai pažiūrėjo tarnaitė, — Ponas daktaras prašo pasakyti, kad jis jokių aukų niekam neduoda.

— Ne, panelė, aš ne aukų, — dar labiau paraudanavo studentas. — Aš su reikalu.

Tarnaitė abejodama sutiko.

— Tai palaukit.

Laukti studentui teko geras pusvalandis. Daktaras pusryčiavo. Studentas, belaukdamas, vaizdavosi, kokius pusryčius pavalgys gavęs pirmą stipendijos dešimtlitę. Tai nustelbė kilusį nesmagumą, ir jis skaičiavo, kaip greitai galėsiąs surinkti iš 10 žmonių tą 100 litų ir juos sunaudoti. Tai ėjo daug greičiau, negu laukti pirmos dešimtlitės.

Studentas pradėjo nerimauti. Pusryčių apetitas erzino.

— O gal man vėliau užeiti? — pats savęs klausė norėdamas pasprukti. — Bet nepatogu, ligonių prisirinks, o man paskaita. Palauksiu dar truputį.

Bet ir tas truputis prailgo, kol sulaukė daktaro.

— Tamsta? — šnairomis sutiko daktaras studentą.

Visa studento drąsa prapuolė. Jis vėl pradėjo raudonuoti.

— Aš, ponas daktare, čia, — ir pakišo daktarui lapą su pavardėmis.

Daktaras dėptelėjo į sąrašą ir, nežiūrėdamas į studentą, pasakė:

— Vadinas, ubagauji?

Studentas dar labiau paraudo. Iš pradžių nesuprato, ko klausiamas, bet paskui staiga prapuolė pusryčių apetitas ir jis pagalvojo, kad geriau būtų skradžiai žemę nueiti.

— Atsiprašau, ponas daktare, aš neubagauju, bet atėjau stipendiją rinkdamas.

— Žinau, — atsakė daktaras kišdamas ranką į kišenių. — Žinau aš jus, dykaduonius!

Studentui lyg žaryjų būtų po padais papylę. Norėjo kažką atsakyti, bet susimaišė.

— Buržujus! — pagaliau pasakė ir skubiai apsisukęs trinktelėjo durimis.

Daktaras pasiliko vienas.

— Kvailys, — išsprendė grįždamas atgal į kabinetą. — Pažiūrėsiu aš, kaip tu nebūsi buržujus. Buvau ir aš jaunas, ir gal nemažiau kvailas kaip tu.

2.

Ar ponas daktaras buvo kada nors kvailas, sunku pasakyti, mes žinome tik tiek, kad daktaras būdamas studentu naudojosi maža studentų susišelpimo stipendija.

Stipendijų fondas daugiausia buvo sudaromas iš visuomenės aukų, kuri ėmė studentiją tikėdamosi visuomenės darbininkų.

D-ras A. Rubavičius, būdamas studentu, buvo nemažas visuomenininkas. Visur jo buvo pilna, ir draugijose, ir susirinkimuose, kur jis karštai kalbėdavęs ir turėjęs nemaža įtakos.

Ar buvo jis tada kvailas, mums sunku spręsti, pats jis, apie tuos laikus jam priminus, ranka numoja.

— Et, kvailystės! Kas iš to išėjo? Tiktai laiko bereikalinga sugaištis.

Paskui, lyg kai ką prisimindamas, puse lūpų nusišypso.

— O vis delto mes kovojom. Ne taip, kaip šiandien.

Būtent, kaip ir del ko kovojo daktaras, šiandien veltui jo klaustum. Daugiausia, ką jis atsakys, tai

— Maža, kas buvo. Buvo ir pražuvo.

Tai pasakęs taip susirauks, kad daugiau nebenorėsi klausti.

O vis delto, kas gi buvo pono daktaro gyvenime? — Buvo tokių dalykų, apie kuriuos nepatogu pasakoti.

Daktaras buvo įsivėlęs į politinę kovą ir toje kovoje vos galvos nepadėjo. Tai buvo, žinoma, labai senai, daktaras spėjo jau pamiršti tuos laikus.

Revoliucija buvo išjudinus visą gyvenimą, o A. Rubavičius bendrame sąjūdyje buvo pasidaręs komisaru. Jei viskas būt kitaip pasibaigę, tai ir A. Rubavičius gal būt buvęs stambus gyvenimo perorganizuotojas, tačiau išėjo kitaip, kontrrevoliucija nutempė komisarą į kalėjimą ir grąsino sušaudyti.

Kūrėsi nepriklausoma valstybė. A. Rubavičius prieš nepriklausomybę nieko neturėjo, tiktai ta nepriklausomybė turėjo būti pagal jo norą socialistiškai perorganizuota, o tų, kurie jį nutempė į kalėjimą maždaug tokia, kaip seniau, tik su maža permaina, vietoje rusų valdininkų, kad būtų jie patys. Žinoma, kai kam tokia permaina buvo didelė, o daktarui, prašom — karo lauko teismas ir sušaudymas.

Daktaras prisimena.

Tamsi, šalta kamera. Kameroje jis. Pro štanguotą langą paniurus rudenio diena. Už durų čerkši pentinai, kaukši kareivių batai. Kažkas varsto šautuvą. Keikiasi:

— Sušaudyti rupūžes be ceremonijų! — kažkas nelietuviškai baigdamas keikėsi.

Prieš daktaro akis stovėjo amžinai girtas buv. caro armijos poručikas, kurio rankose buvo jo likimas ir, kuris pagiriodamas koridoriuje švaistėsi su cariška motina.

— Sušaudys, rupūžė, ir ką gi su juo, — baimės apimtas galvojo daktaras. — Nejaugi neištrūksiu? Nejaugi nėra išeities?

Vaikščiodamas iš kampo į kampą po kamerą, daktaras prisiminė visus pažįstamus ir nepažįstamus, kurie galėtų jam pagelbėti. Dantimis kalendamas nuo šalčio ir baimės griebėsi rašyti į visas puses laiškus ir prašymus. Toks rašymo įkvėpimas tik kartą gyvenime daktarą buvo apėmęs, — būt parašęs ir kažinką, kad tik ištrūkus iš girto degenerato rankų.

Kam gi tai gali būti malonu prisiminti? Neveltui daktaras susiraukdavo kai jam tai primindavo.

Tačiau toki nemalonūs dalykai tekdavo kartais prisiminti ponui daktarui. Visuomenė ne taip greit pamiršo tuos laikus ir jos prisiminimuose daktaras A. Rubavičius buvo savas žmogus.

Tiktai todel daktaro kabinete drebėjo išgeltusia oda aptraukti kaulai ir dusliai kosėjo darbininkas.

— Nežinau, kas man yra, ponas daktare, — pro kosulį kalbėjo jis. — Galva svaigsta, akyse mirga, ant kojų nepastoviu . . .

— Iš kokios peklos? — paklausė daktaras apžiūrėdamas ligonį.

— Iš kalėjimo, — atsakė ligonis.

— Arklius vogei? — drėbė daktaras klausydamas kvėpavimo.

— Kas, ar šas? — pasitraukė ligonis. — Aš — darbininkas.

Piktos akys įsikabino daktarui į veidą. Daktaras į šalį žiūrėdamas numurkė, o paskui pasakė:

— Džiova! Vaistai čia nepadės. Geras valgis ir oras čia geriausias gydytojas.

Darbininkas karčiai nusišypsojo.

— Prašom, — įbruko į rankas receptą, — 25 litai.

Ligonis pavartė rankose raštelį.

— Kad aš, ponas daktare, bedarbis, — pasakė jis. — Oro ir to man trūksta, kai kvėpuoju, o pinigų visai neturiu.

— Tada nėra ko pas daktarus vaikščioti, — atsakė daktaras. — Nespėjai kalejime galo gauti, galėsi patvoryje nugaišti.

— Dėkui, — atsakė ligonis.

Kosulys smaugė. Paskutinis kraujas mušėsi į smilkinius. Atsikrankštė ir nusispiovė.

— Laukan! — riktelėjo iš piktumo paraudęs daktaras.

Darbininkas buvo jau už durų.

3.

Priešpiečiais pradėjo rinktis daktaro prieškambaryje ponios. Vienos per storos, antros per plonos, trečios ieškančios ligos ir nerandančios.

Pro duris įvirto pati storiausioji ir pūkšdama be eilės brovėsi į kabinetą.

— Negaliu, ak negaliu, — stenėjo ji. — Mano vyras 18 kategorijos, ak, ponas daktare, mes Lietuvos aristokratai.

— Prašom, — atsiliepė už durų daktaro balsas ir storungė ritosi pro duris.

Ponios, sėdinčios minkštose sėdynėse, piktai žvilgtelėjo viena į kitą ir, nespėjo kabineto durys užsidaryti, kaip pyškėjo išeinamosios durys.

(Bus daugiau)

Lietuvoje

STEIGS ELEKTROS LEMPUČIŲ IR DVIRAČIŲ FABRIKUS

Kaunas. — Nesenai duoti leidimai steigti du elektros lempučių ir du dviračių fabrikus Lietuvoje. Patogumo dėlei leidimų gavėjai nutarė susijungti, tokiu būdu vietoje po du, bus po vieną lempučių ir dviračių fabriką, už tad abudu bus didesni.

JAVŲ KAINOS VILNIUJE

Pradžioje vasario mėnesio Vilniuje buvo skaitomos pastoviomis javų kainomis sekančiai: kviečių centneris — 11-12 litų, [illegible]ių — 9-10 litų, miežių — 9-[illegible]ų, avižų — 5.75-6.50 lit., [illegible]ių ir švediškų dobilų sėk-[illegible]tneris — 100 litų, baltų [illegible] 270 litų, motiejukų — [illegible]lkų žirnių — 12 lit., [illegible]nių — 19 litų ir sėme-[illegible] litus.

[illegible]nylinkės ūkininkai [illegible]omis nesiskundžia, [illegible]a yra tame, kad jie [illegible] ką turi parduoti. Kiek geriau stovi šiaurinės srities Vilniaus krašto ūkininkai, kurie turi geresnes žemes ir buvo mažiau karo paliesti.

IŠ KERŠTO NUŽUDĖ SAVO DRAUGĄ

Anykščiai. — Sausio mėn. pabaigoje, Anykščiuose, A. ir P. Stroliai iš Elminiškių kaimo užpuolė ir kuolais užmušė savo draugą J. Papierį iš Anykščių. Šią kriminalystę atlikę keršto sumetimais.

Abudu broliai Stroliai areštuoti.

Besimušdami Už Nesavą Turtą, Du Užmušė

Vilnius. — Eistiškių valsčiaus, Žvirgždinkos dvaro savininkui dar prieš karą išvažiavus į Varšavą, dvaro pilnu šeimininku paliko jo ūkvedis. Po kiek laiko jis pasišalino ir pavedė dvaro ūkvedytę J. Sviglinskui, tas pasikvietė savo brolį Kazį Sviglinską. Jie bešeimininkaudami pradėjo gabenti iš dvaro judomąjį turtą į savo namus.

Spalio mėn. 21 d. broliai Sviglinskai atvažiavo į dvarą pasiimti pabėgusio dvarponio jiems patinkamesnių daiktų. Susidėję į vežimą brangų virdulį ir vertingą veidrodį norėjo išvažiuoti, bet juos pasitiko du ūkininkai: Matulevičius ir Sankanecas. Šie nieko nelaukę griebė už vežiman sukrautų daiktų ir norėjo pabėgti, bet nepavykus, prasidėjo tarp ūkininkų ir brolių Sviglinskų kova, kuri baigėsi Sankaneco mirtinai vietoje, o Matulevičius bevežant į ligoninę numirė.

Po šio įvykio dvaro turtu jau niekas nesidomėjo. Viena, kad kilnojamo turto jau ten nebuvo likę, o kita, kad prisiėjo ruoštis teismui atsakyti už dviejų ūkininkų nužudymą.

Vilniaus teismas brolius Sviglinskus nuteisė po vienus metus kalėjimo, kurį pakeitė sąlyginiu atleidimu nuo bausmės atlikimo jei per tris metus nenusikals.

KOOPERATYVAS "SODYBA" PLĖS TABAKO AUGINIMĄ

Kaunas. — Kad pasiliuosuoti nuo didelių sumų išmokamų kas metais už įvežamą tabako žaliavą iš užsienio, tai kooperatyvas "Sodyba" planuoja Lietuvoje išplėsti tabako auginimą iki to laipsnio, kad visai jo nereiktų pirkti iš užsienio. Tuo reikalu kooperatyvas tarsis su ūkininkais ir su jais sudarys kontraktus del užauginimo tam tikro kiekio tabako.

O kad tabakas galėtų pakeisti ti iš užsienio įvežamą tabaką, tai planuoja vystyti geresnės rūšies tabako auginimą.

Vilniuj veikiantis valstybinis tabako fabrikas ruošiasi pagaminti taip pigiai visokius rūkalus, kad jokiu būdu neužsimokės namie juos ruošti.

Lig šiol Lietuva pirkdavo užsienyje kasmet už 3,000,000 litų tabako.

TARNAITĖ PAGIMDĖ IR NUŽUDĖ SAVO KŪDIKĮ

Marijampolė. — *Pereitą pavasarį, Kumelionių kaimo gyventojo Keturkos tarnaitė, 23 m. amžiaus, slapta pagimdė vyriškos lyties kūdikį, kurį tuojau po pagimdymo nužudė ir suvyniojus į skudurus paslėpė tamsiame rūsio kampe.*

Po kiek laiko pats Keturka iškėlė aikštėn šį nusikaltimą ir byla atsidūrė teisme. Sausio 25 d., Marijampolės apygardos teismas tarnaitę pripažino nusikaltusia ir nuteisė vieniems metams sunkių darbų kalėjimo, bet atsižvelgiant į tarnaitės pirmkartini nusikaltimą, nuo bausmės sąlyginiai atleido.

Vilniaus Krašto Žemės Ūkis Ir Jo Gerinimas

Vilnius (Elta). — Devynioliką su viršum metų gyvendamas nelaisvės gyvenimą Vilniaus kraštas daugelyje sričių yra gerokai atsilikęs. Žemės ūkis visoje Lenkijoje, ką bekalbėti apie Vilniaus kraštą, buvo labai žemai pastatytas. Tad nestebėtina, kad atgautame Vilniaus krašte dar rasta nemaža tokių vietų, kur žmonės nežino, kas yra plūgas.

Kiekvienai Vilniaus krašto apskričiai paskirta po apskrities agronomą ir iš karto kiekvieniems dviem valsčiams skiriama po rajono agronomą. Atskirai kiekviena apskritis gauna po namų ūkio instruktorę, po statybos techniką, vėliau po padėjėją, po smulkių ūkių šakų instruktorių ir padėjėją, po gyvulininkystės, pienininkystės, arklininkystės, paukštininkystės, bitininkystės ir plytininkystės instruktorių.

Daugelyje vietų Vilniaus krašte sėjamoji sėkla yra tiek menka, kad neverta sėklos vardo. Teks parūpinti Vilniaus krašto ūkininkams tinkamos sėklos, jų blogąją sėklą dovanai iškeičiant į tinkamą. Drauge su sėkla bus duodama už pusę kainos mineralinių trąšų, kurių vartojimas šiame krašte tebėra abai menkas. Pratinti ūkininkus vartoti geresnę sėklą bus siekiama per vadinamus propagandinius bandymus. Tokie bandymai bus daromi su avižomis, rugiais, miežiais, lubinais, žirniais, dobilais, seradėle, linais, bulvėmis ir šakniavaisiais. Viso tokių bandymų dar šiemet numatyta įsteigti 380 vietose.

Dar šiemet bus duodamos pašalpos ūkininkams įsigyti plūgų, drapokų, kaupikų, kuliamųjų mašinų, arpų ir t.t.

Paukštininkystei pakelti bus išplatinta keleta tūkstančių, per jaun. ūkininkų ratelius, viščiukų, ančių ir kalakutų kiaušinių, bus duodama baltyminių lesalų.

Sodams skatinti bus užvesta kokia 10 propagandinių sodų, bus, su dviem trečdaliais vertės pašalpa, išplatinta apie 10,000 vaisinių medelių, apie 1,500 vaisinių krūmų, bus propaguojama kova su sodų kenkėjais platinami purkštuvai, skatinamas daržų, bičių ūkis ir t.t.

Visiems Vilniaus krašto žemės ūkio kultūros kėlimo darbams dar šiemet numatyta per 660,000 litų.

Be to, Vilniaus krašto ūkininkams ruošiamos paskaitos ir pranešimai, rodomos atatinkamos filmos apie įvairius pagerinimus ūkyje.

KIEK YRA RADIO ABONENTŲ LIETUVOJE

Kaunas. — Pašto Valdybos duomenimis, pernai Lietuvos radio abonentų skaičius du kartu keitėsi: Klaipėdos netekus ir Vilnių atgavus. Pernai sausio 1 d. iš viso radio abonentų Lietuvoje buvo 59,527, o kovo mėnesį, netekus Klaipėdos, beliko 54,896. Per pusmetį, iki spalių 1 d., tas skaičius padidėjo iki 59,393. Šiemet sausio 1 d., jau su Vilniaus kraštu, Lietuvoje yra 77,562 radio abonentai. Iš šio bendrojo skaičiaus Vilniaus srityje yra 15,511 abonentų.

Lietuvos Durpynai ir Jų Eksplotacija

Kaunas. — *Suvalkijoje (penkiose apskrityse), Žemės Ūkio ministerijos surinktais duomenimis yra 15,773 ha durpynų: Alytaus apskrityje 2,383 ha., Marijampolės apskr. 10,187 ha, Vilkavškio apskr. 1,163 ha., Seinų — 800 ha. ir Šakių 1,240 ha.* Viso šių apskričių durpynuose esama apie 680 milijonų kubinių metrų žalios durpės masės, daugiausia Marijampolės apskr. — net 513 miljonų kub. metrų.

Iš viso Suvalkijoje kasmet pagaminama apie 100,000 tonų durpių. Apie 40,000 to pagamina Vilkaviškio apskr. ūkininkai, žymiai mažesnė dalis pagaminama valdiniuose durpynuose.

Suvalkijos durpės yra geros ir atstoja malkas, pav. Marijampolės apskr. Sasnavos valsč. yra dideli Vinčų ir Sulemos Būdos durpynai, kurių durpės yra kaitrios kaip anglis ir sudegusios beveik visai nepalieka pelenų. Tokių durpynų esama ir kitose Suvalkijos vietose, tik jos ne visos dar ištirtos.

Vilniaus Krašte Plečia Pieno Ūkį

Vilnius. — Lietuvos kariuomenei vos tik įžengus į Vilnių, "Pienocentras" mieste tuojau įsteigė savo gaminių sandėlį ir 4 parduotuves. Per du paskutinius mėnesius (pereitų metų), būtent lapkritį ir gruodį "Pienocentras" į Vilnių pasiuntė 345,440 kg. sviesto ir daug kitų pieno produktų. Vasario pradžioj atidaryta dar viena parduotuvė, o iki pavasario numatyta atidaryti dar penkios. Svarbiausias "Pienocentro" steigiamų parduotuvių uždavinys yra reguliuoti kainas, kad privačios parduotuvės pieno produktų nepardavinėtų brangiau.

Viso šiuo metu Vilniuje yra apie 400 parduotuvių, parduodančių "Pienocentro" produktus.

"Pienocentras" jau perėmė Vilniaus miesto pieninę, priklaususią Pieno Gamintojų Dr-jai, pamokėdamas 40 tūkstaančių litų, ir daro žygių nupirkti dar nebaigtą statyti Vilniaus šaldytuvą, kuriam užbaigti dar reiks apie 250 tūkstančių litų. Be to, Vilniuje jau įrengtas pieninin-kystės reikmenų sandėlis, o pavasarį bus atidarytas eksportinis kiaušinių sandėlis.

Kiaušiniai į Vilniaus sandėlį bus supirkinėjami ne vien Vilniaus srityje, bet taip pat Zarasų, Utenos, Ukmergės ir Alytaus apskr. rytinėse dalyse.

Iki karo visoje Lietuvai atitekusioje Vilniaus srityje buvo 14 pieninių, iš kurių dabar savarankiškai veiks 6, o kitos bus priskirtos prie Vilniaus centrinės pieninės.

Pieno ūkis Vilniaus krašte lyginant su kitomis Lietuvos dalimis, yra pusėtinai atsilikęs, todėl ruošiamas planas jam pakelti. Lietuvos pieno perdirbimo bendrovės Vilniaus kraštui buvo pasižadėjusios suaukoti 100,000 litų, o suaukavo 170,000 lt., taigi pervišius 70,000 litų žadama sunaudoti pieno ūkiui Vilniaus krašte pakelti, teikiant ūkininkams paramą pašarais, pievų sėklomis, trąšomis ir t.t.

STEIGIA DAUGIAU PRADŽIOS MOKYKLŲ

Vilnius. — Atidarius Vilniuje dar vieną valstybinę pradžios mokyklą, Vilniuje dabar yra 65 valst. pradžios mokyklos. Lenkams valdant buvo tik 46 mokyklos. Vilniaus pradžios mokyklos jau baigiamos aprūpinti mokslo priemonėmis bei vadovėliais. Daliai neturtingų mokinių vadovėlius parūpino Vilniaus miesto savivaldybės švietimo skyrius, o kita dalis gavo iš Lietuvos visuomenės suaukotų Vilniaus kraštui vadovėlių.

Nieks iš Gyvųjų Tokios Žiemos Nepamena

Kaunas. — Nepaprastieji šalčiai, kurie nuo pat Naujų Metų neatleisdami kankino žmones, gyvulius, ir augmeniją visoje Europoje, verčia visus ne tik nustebti, bet ir susirūpinti ateitimi. Baltijos jūra visu rytiniu pakraščiu yra užšalusi per 50-60 kilometrų, o tarp Latvijos pakraščio ir švedų Gotlando salos belikę vos 30 kilometrų neužšalusio ploto. Spėjama, kad gali visai Baltijos jūra užšalti, nes kasdien ledo priauga po kelis kilometrus, o speigams galo nesimato. Nepaprastaja žiema susidomėjo ir mokslas. Pradedama aiškinti, kad Golfo srovė (Golfsrom) pasukus kita linkme. Ar tai yra laikinas reiškinys, neišaiškinta. Šalčiams pasidarius didžiąja žmonijos rykšte, prasidėjo visoki spėliojimai. Žodžiu niekas gyvųjų tokios žiemos nepamena.

Sovietų Mokslininkai Pagerino Kviečių Rūšį

Sovietų Sąjungos Žemės Ūkio parodoje, "Grūdo" pavilione buvo demonstruojama naujai išvystyta ilgamečių kviečių rūšis, kuriuos išaugino garsusis SSRS mokslininkas N. Cicinas.

Ilgamečiai kviečiai duoda du derliu, o šiaurinėje vieną ir jų šiaudai tinka gyvuliams pašarui. Naujai išvystyti kviečiai gali pergyventi šalčiausias žiemas ir pasižymi tuo, kad jų varpučių šaknys pasiekia net 2 ir pusę metro žemės gelmę. Tas jiems suteikia galimybę imti sau reikalingą maistą ir drėgmę iš daug giliau ir tuo jie patvaresni prieš šalčius ir sausras.

Ilgamečiai kviečiai pasižymi ir su nepaprastai geru derliu. Paprastai iš vasaručio kviečio sėklos išauga po 2— 3 varpas, o iš ilgamečio kviečio sėklos išauga po 10 — 40 varpų po 60 — 80 grūdų kiekvienoje varpoje.

Šiuos naujoviškus kviečius išvystė Sibiro moksliškame grūdų tyrinėjimo institute ir Omske Žemės Ūkio Akademijoje. Ilgamečius kviečius gavo iš paprastų kviečių, kuriuos sukryžiavo su varputėmis.

Šių kviečių vegetacinis laikotarpis pirmaisiais metais, pavasario sėjos metu, 120 — 130 dienų, o antraisiais — 95 —100 dienų.

Kažin ką būtų padariusios su tokiu išradimu kapitalistinių valstybių kviečių auginimo kompanijos, kurioms rūpi išlaikyt aukštą kviečių kainą ir tam tikras kiekis pagaminti. Greičiausia būtų pasiuntę į "amžinastį" mokslininką ir jo išradimą. Bet kas kita Sovietų Sąjungoje. Ten ne tik mokslininkas už tai tinkamai įvertinamas, bet ir jo išradimas neturi laukti pakol kas nupirks jo išradimą ir kartais nupirkę paliks užmarštyje. Ten imamos visos galimybės kiekvienas išradimas kuo greičiausia įgyvendinti.

Vilniaus vaizdai: *Smuikininkas prie Vytauto Didžiojo Katedros.* — "ELTA."

Kaip Buvo Pravestas Vokietijos - Sovietų Sąjungos Rubežius

Po Lenkijos valstybės žlugimo, Vokietijai ir Sovietų Sąjungai prisiėjo pravesti naują 1,500 kilometrų rubežių. To darbo atlikimui abidvi valstybės paskyrė po šešis asmenis komisijon, kurie vadovavo taip vadinamos "interesų sienos" nustatymui.

Po aris iš abiejų komisijų asmenis veikė kaipo fotografai, du kaipo matuotojai ir po vieną komisijos vadovautoją. Rubežiaus pravedimas prisiėjo atlikti nepaprastai sunkiose sąlygose. Komisijai teko nugalėti ne tik žiaurūs šalčiai, speigai, sniego pusnys ir gruodai, bet ir Lenkijoj prastai paruošti žemlapiai daugumoje neatitiko komisijos sutiktoms apystovoms. Tokio rubežiaus pravedimui paprastai turėtų paimti apie du metu laiko, bet tas darbas buvo atliktas laike keturių mėnesių.

Rubežiaus nužymėjimui buvo pastatyti stulpai. Tarp stulpų nuotolis yra 500 metrų. Stulpai statyti vienas atžymis Vokietijos teritorijos kraštą, o kitas Sovietų Sąjungos teritorijos kraštą. Tarpe tų stulpų palikta ruožas 5 metrų platumo, kuris paliktas, kaip "Niekeno žemė." Per miškus vedant rubežių prisiėjo iškirsti 10 metrų platumo juostą. Kaip kuriose srityse prisiėjo nugalėti dar niekad žmogaus kojos nepaliestus miškus. Pavyzdžiui, Augustavo apylinkėje, nuo karo pionierių kirvių smūgių krito medžiai, kurių amžius gal ir kryžiuočių viešpatavimą ir jų karus buvo matę.

Apie du trečdaliai rubežiaus tęsiasi upėmis. Bet ir upių krantais einančio rubežiaus atžymėjimui buvo pritaikomi tie patys rubežiaus atžymėjimai, kaip ir sausuma.

Vokietijos laikraščių korespondentai rašo, kad visi darbai buvo atlikti savytarpinio gerbimo dvasioje. Ten kur rubežius susitiko su Lietuvos ir Vengrijos rubežiais buvo gražiausia bendradarbiauta su tų valstybių valdžių atstovais.

Pravesto rubežiaus galutinas užtvirtinimas ir pataisos buvo atlikti Moskvoj ir Berlyne, be jokių griežtesnių susikirtimų.

N. K.

Daktaro Kvotinai

Profesorius: — Ką tu darytum, jeigu koks nors asmuo suvalgytų nuodingų grybų?

Būsimas daktaras: — Patarčiau pakeisti dijetą.

Ar Gali Saulė Sprogti?

Prieš kiek laiko užsienių telegramos pranešė apie įdomius gamtos reiškinius. Vienas jų buvo kažkokios žvaigždės sprogimas, kurį astronomai stebėję savo observatorijose. Įdomūs spinduliavimo reiškiniai stebėti Faencoj, Italijoj.

Žvaigždžių sprogimai nėra naujas reiškinys. Astronomai juos pastebi kelis kartus per metus ir mato juos kaip žvaigždės spindėjimo staigų padidėjimą. Tokius žvaigždžių suliepsnojimus astronomai vadina novomis, kuo norima pasakyti, kad staiga atsiradusi lyg ir nauja žvaigždė. Tikrenybėj tokiu reiškinių atvejais iškyla ne nauja žvaigždė, bet jau esanti, silpnai spindėjusi žvaigždė staiga pasidaro ryški, pav., iš 11 dydžio žvaigždės ji pasidaro 3 dydžio žvaigžde. Žinoma, ypatingai pastebimos labai ryškios novos. Taip, 1934 m. gruody pastebėtas labai ryškus sužibėjimas "Novae Herculis," kuriame nežymi, 15-to dydžio žvaigždė sužibo 3-jo dydžio žvaigžde. Laike tarp 13 ir 25 gruodžio jos ryškumas dar padidėjo, pasiekdamas beveik 1-mo dydžio, o paskui su mažais svyravimais vėl sumažėjo. Taigi sužibėjimo maksimume žvaigždės ryškumas buvo priaugęs 13.7 dydžio klasėmis, t. y. 300,000 kartų. Toji žvaigždė yra nuo mūsų apie 1,500 šviesos metų toly. Moderniškais aparatais pasisekė padaryti geras stereoskopines nuotraukas, iš kurių galėjo padarytį svarbių išvadų apie sprogimo esmę. Stebėtina yra didieji šviesos kiekiai, kurie pasireiškia tokių sprogimų atvejais. Pav., apie vieną Andromedos miglyno novą apskaičiuota, kad iš jos per trumpą laiką išspinduliavo tokie šviesos dydžiai, kuriuos saulė gali duoti per 70 milijonų metų.

Mokslininkai dabar yra gana vieningos nuomonės apie tai, kas tokia nova ir kokia jos esmė. Numatoma, kad milžiniškieji spinduliuojamos energijos kiekiai čia kyla iš žvaigždžių materijos atomų, kai jie staiga pavirsta išspinduliuota energija. Atomų suirimas ir išspinduliavimas saulėj ir žvaigždėse vyksta normaliai, nes kitaip nesuprantama, kur saulė ir žvaigždės ima tą milžiniską energijos kiekį, kurs nuolat plūsta iš jų į erdvę. Žvaigždžių materija nuolat "juda," paverčiama spinduliais ir išmetama į visas puses erdvėn. Bet novų atvejais visa žvaigždės didžiosios dalies energija staiga pasikeičia. Jei žvaigždžių normalų spindėjimą galima palyginti su benzino lėtu degimu, tai novos yra tikri benzinos statinių sprogimai.

Kadangi saulė yra toks pat dangaus kūnas kaip žvaigždės, kyla klausimas, ar ir ji negali kada nors sprogti, t. y. pasidaryti nova? Žinoma, tuo žemės likimas būtų išsprestas, nes nepaprastai intensyvūs išspinduliavimai visą žemės gyvenimą sudegintų. Žinomasis astronomas Dž. Džinsas duoda į tai raminantį atsakymą. Paukščių kelio žvaigždyne arba t. v. galaktinėj sistemoj **yra apie 300,000 milijonų žvaigždžių.** Bet iš jų per metus tiktai 5 ar 6 pasidaro novomis. Taigi kiekviena žvaigždė tiktai kas 50,000 milijonų metų gali sprogti. Moderniškoji astronomija daro išvadą, kad saulė yra tolygi žvaigždėm, t. y. žvaigždės tokios pat kaip saulė. Taigi saulė gali pavirsti nova, bet tokia galimybe, kaip mes matėm, labai menka. Galimybė, kad saulė per ateinančius 100 metų sprogtų yra milijoną kartų mažesnė už galimybę, kad, pavyzdžiui, kuris nors iš mūsų šiandien jau žus nuo susisiekimo katastrofos.

Nuo novų reikia griežtai skirti įvairius spinduliavimo reiškinius žemės atmosferoj, kurie gali turėti sąryšio su žemės elektros srovėmis, su atmosferos elektra ir t.t. Tie reiškiniai dar mažai išaiškinti, nors jie ir vyksta čia pat, "savo namuose." Mokslininkai smulkiai apskaičiuoja ir numato pirmyn judančių žvaigždžių ir kometų kelius, kur dangaus kūnai yra už šimto milijonų kilometrų, bet daugelis reiškinių mūsų artimiausioj aplinkoj, o taip pat mus supančioj atmosferoj, dar labai neaiškūs.

Vilniaus vaizdai: Alkaną papę nėk. Vilniaus įgulos kariais da lina karštą viralą neturtingiesiems vaikučiams. — "ELTA."

MOTERŲ GYVENIMAS IR VEIKIMAS

Kanados Lietuvių Moterų Skyrius, Leidžiamas Sykį į Mėnesį

Bendradarbių Skaičius Auga

TENKA PASIDŽIAUGTI, kad šio skyriaus bendradarbių skaičius, su kiekvienu skyriaus pasirodymu, auga — didėja. Tai sveikintinas žygis tų draugių, kurios pradeda suprasti bendradarbiavimo svarbą ir išsijudina darban. Žinoma, pirmieji žygiai kiekviename darbe yra sunkiai atliekami, bet delto nereikia nustoti vilties.

Kad tarpe Kanados lietuvių moterų randasi, kurios galėtų sugabiai valdyti plunksną, tai nė kiek netenka abejoti. Tik apgailėtina, kad pas daugelį draugių vyrauja mintis del nepasitikėjimo savimi. Bet kuomet pasiryžta ką atlikti, tai kartais ir "suprizą" iškrečia. Pav. būna ir tokių atsitikimų, kad dažnai atsisako parašyti ir paprasčiausį pranešimą spaudon, buk tai nesugebėsiančios tą atlikti. Bet norui ir pasiryžimui esant minimos draugės atlieka daug didesnius darbus. Šiandien ne paslaptis, kad viena torontietė parašė veikalą, kuris pasirodė scenoje ne tik Kanados didesnėse kolonijose, bet ir S.A.V. Naujas veikalas "išdygo" ir tarpe montrealiečių moterų, kuris neužilgo bus matomas scenoje. Tuo mes turime labai pasidžiaugti.

●

Tarptautinei Moterų Dienai Praėjus

Šiais metais ne tik didžiosiose lietuvių kolonijose, kaip pav. Montreale ir Toronte buvo tinkamai atžymėta tarptautinė moterų diena, bet ir mažesnėse vakarų Kanados kolonijose, kaip pav. Edmontone ir kitur. Kanados lietuvės moterys žingsnis po žingsnio žengia progreso linkui.

●

Ruoškimės Motinų Dienai

Tarptautinė moterų diena buvo tinkamai atžymėta tarpe Kanados lietuvių moterų. Prieš akis stovi sekanti svarbi diena, kurią taip-gi tarptautiniai mini, tai Motinų Diena. Ši diena yra skiriama pagerbimui savo motinų.

Motina yra brangus asmuo ne tik šeimoje, bet ir valstybėje. Jos nemažai skausmų rūpesčio ir vargo paneša augindamos savo vaikus. Bet dar didesnius skausmus pergyvena atiduodamos savo sūnus karui, kad apgynus turčių interesus. Minint šiais metais moterų dieną, nė viena motina neturėtų būti rami, nors matydama savo vaikus aplink save. Reikia prisiminti ir tas motinas, kurių sūnūs randasi karo lauke. Juk, gal, ir mus toks pat likimas laukia, kaipo kariaujančios šalies motinas. Karas yra baisus visai žmonijai, bet labiausiai jis paliečia motinas, kurios užaugina savo sūnus, kad jais pasidžiaugti — pasiguosti, o turi atiduoti karui.

●

Kaip Eina LLD ir Organizacinio Fondo Vajai

Jau mėnuo laiko, kaip pradėti LLD ir Org. Fondo vajai. Kaip eina minimi vajai tarpe moterų įvairiose kolonijose, sunku pasakyti, nes veikia užsidariusios nieko nepranešdamos. Kas liečia montrealietes, tai yra žinoma, kad jos jau turi gerą pradžią. Jos yra gavusios kelis naujus narius į LLD ir sukėlusios finansinės paramos nacionaliam organizaciniam fondui. Montrealietės pasiryžusios savo užbrėžtą tikslą atsiekti su kaupu. Gero pasisekimo!

Kitų kolonijų moterys turėtų duoti pranešimus, kaip jų kolonijose eina darbas. Sulig išgale visos Kanados lietuvės, ypatingai aldietės, pasistengkite pasidarbuoti šiuose taip svarbiuose vajuose, kad prisidėjus prie kultūrinio ir organizacinio darbo budavojimo ir tuo pačiu laiku išlaikius moterų garbę, kad jos gali lygiagrečiai (o atvejais ir geriau) veikti už vyrus.

●

Amerikiečių Seimo Tarimai Realizuojami

Amerikiečių moterų seimo tarimai neliko vien tik ant popieros; jie realizuojami gyveniman. Nors seimas vyko dar keleta mėnesių atgal, bet jau atlikti du dideli poseiminiai žygiai, būtent: išleista seimo knygelė, kuri plačiai paskleista ne tik tarpe Amerikos lietuvių moterų, bet ir svetur. Minima knygelė, kurioje atsispindi visi atlikti ir užsibrėžti atlikti darbai, rado didelio pritarimo tarpe įvairių srovių moterų, užtai ji buvo lengvai platinama. Antras atliktas žygis, tai Tarptautinės Moterų Dienos ir Motinų Dienos proga išleistas laikraštukas — buletinas, kuriame labai daug ir geros medžiagos gali moterys pasisemti, kaip pav.: apie gimdymo kontrolę, moterų reikšmę kare, sveikatos, higienos, grožio, gėlių auginimo, madų ir kitais įvairiais klausimais ir pranešimais apie moterų veikimą įvairiose kolonijose minimame buletine galima rasti. Kanados lietuvės moterys, kurioms tik sąlygos leidžia, turėtų įsigyti minimą buletiną. Jis daug naudos jums suteiktų. Buletino kaina labai prieinama, tik 10 c. Užsakymus siųskite seimo sekretorei, drg. **K. Petrikienei, 221 So. 4th St., Brooklyn, N. Y.**

P.

NE VISUR MOTERŲ DAUGIAU, NEGU VYRŲ

Dar ir šiandieniniame amžiuje daugumą vyrų linkę statyti moterį daug žemiau už vyrus, ypatingai tas pasireiškia tose valstybėse, kur moterų skaičius pralenkia vyrų skaičių. Gyvenant Lietuvoje ne kartą tekdavo girdėti iš vyrų pasididžiuojantį išsireiškimą: "Girdi, ką jūs bobos, turite, prieš vyrus klupsčioti, kol prisiviliojate, o mums tai jau kas kita, nes po 7 ir pusę kiekvienam vyrui išeina . . ."

Tiesa, yra valstybių, kur moterų skaičius pralenkia vyrus. Ir ne tik Lietuvoj. Pav. pirmą vietą užima Kinija, kur kiekvienam 1000 vyrui tenka 1139 moterys. Toliau Latvija — 1138, Sovietų Sąjungoj — 1103, Anglijoj — 1088, Francūzijoj — 1071, Vokietijoj — 1058, Turkijoj 1026. Bet yra ir tokių valstybių, kur vyrų skaičius viršija moteris, kaip pav.: Amerikoje 1000 vyrų išeina 976 moterys, o štai Kuboje net rekordas — 1000 vyrų, o tik 888 moterys. Vyrų daugiau yra Japonijoj, Bulgarijoj, Airijoj ir kitur. Na, o kažin po kelias merginas išeina Kanados lietuviškiems kavalieriams? . . .

I. M.

Kas Vyresnis

Mokytoja: — Na, vaikai, ar jūs žinote, ką nors aukštesnį, kaip karalius.

Mokinys: — Taip, aš žinau, panele.

Mokytoja: — Gerai, tai pasakyk visai klasei.

Mokinys: — Nagi, triupų tūzas.

Patricia Plunkett, viena iš žymiausių New Yorko debutančių, gerisi gėlėmis tarptautinėj gėlių parodoj. Po to tos gėlės buvo pavadintos jos vardu.

Tarptautinė Moterų Diena ir Mūsų Veikimas Montreale

Darbininkų klasės kovoms didėjant, mes matome ir moterų atbudimą, iš per šimtmečius jas slėgiančios tamsybės. Jau 1908 m., Washingtone, Suvienytose Amerikos Valstijose, socialistčių moterų suvažiavime buvo svarstoma Tarptautinė Moterų Diena. 1901 m., Kopenhagoje, Danijoj, Klaros Zetkin iniciatyva buvo sušaukta moterų suvažiavimas įsteigta tarptautinė darbininkių diena. Nuo to laiko jau per 39 metus mes kasmet apvaikščiojame tą dieną.

Apie moterų darbininkių tarptautinę padėtį ir jų veiklą mes galime rasti naudingų žinių knygose: "Moteris ir jos ekonominė padėtis" — Klaros Zetkin; "Darbininkė Motina" — Kalontoj, Švenčioniškio vertimas; "Moteris ir socializmas" — Bebelio. Šias ir daugelį kitų knygų turėtume perskaityti kiekviena darbininkė, ypatingai tos, kurios kiek nors rūpinasi visuomeniniais darbo žmonių reikalais.

Montrealo ir kitų Kanados miestų lietuvės moterys bei merginos daugumoj čia atvyko iš Lietuvos kaimo ir pateko į naujas gyvenimo sąlygas. Mūsų žemės ūkio darbus pakeitė siuvyklos, tabako, cukraus, alaus ir kiti fabrikai, bei valgyklose darbai, kur tenka kamuotis po 10 — 14 val. į dieną. Met tik čia pradedame pažinti tarptautiško veikimo svarbą ir pradedame rūpintis, kaip pagerinti savo būvį. Prie vieningesnio veikimo mus ragina ne tik ilgos darbo valandos, ne tik fizinis nusikamavimas, bet ir nuolatinis bosų grąsinimas ir jų triukšmingi raginimai greičiau dirbti. Tokia padėtis paliečia visų tautų moteris darbininkes, tad ir visos tarptautiniai kas metai paaukaujavieną dieną į metus aptarimui savo reikalų.

Prieš Didįjį karą Montreale progresyvių lietuvių judėjime daug darbavosi velionė Mašnickienė ir Abraičiūtė. Pastaroji man nežinoma, kur ji dabar yra. Po karui atvažiavo iš Lietuvos daugiau prasilavinusių moterų, net buvusių mokytojų, bei šiaip organizacijomis susidomėjusių moterų. Kiek prisimenu, keletą metų puikiai darbavosi d. O. Miknienė.

Dabartiniu laiku Montreale jau darbuojasi net keli desėtkai lietuvių moterų. Čia randasi jau ne tik galinčių susirinkime pakalbėti, korespondentauti, bet ir bendrai užimti vadovaujančias pareigas darbininkiškose organizacijose. Liaudies Balse pasirodęs moterų skyrius, tai bene bus tik montrealiečių iniciatyva ir pirmieji jų žygiai del to skyriaus išlaikymo. Bendrai, Montrealo lietuvės moterys labai gražiai progresuoja visuomeniniame darbe.

Kas link Liaudies Balse palaikymo moterų skyriaus, aš pageidaučiau, kad jame daugiau tilptų dailiosios literatūros. Aš atsimenu d. V. Kapsuko posakį, kad gerai paruoštas vaizdelis daugiau atneša visuomeninės naudos, negu sausas agitacinis straipsnis.

Aš nuo savęs linkiu, kad kaip tobulėja Liaudies Balsas, kad lygiagrečiai tobulėtų ir jame moterų palaikomas skyrius "Moterų Gyvenimas ir Veikimas."

X Korespond.

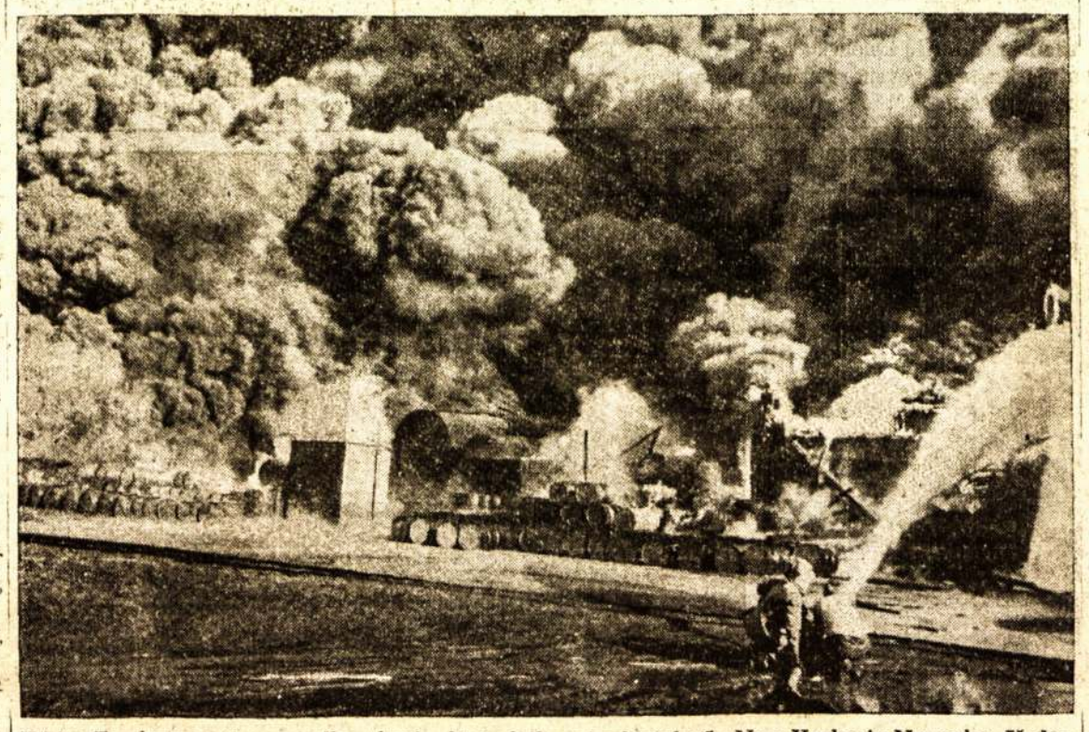

White Tar kompanijos chemikalų fabrikas Kearny mieste, N. J., kuris kiek laiko atgal sudegė. Dūmų debesys buvo matomi iš New Yorko ir Newarko. Iš darbininkų niekas nenukentėjo.

Paminėjome Tarptautinę Moterų Dieną

EDMONTON, Alta. — Dar pirmą kartą mūsų kolonijoj, lietuvių moterų komiteto vadovybėje, šais metais minėjome Tarptautinę Moterų Dieną — Kovo Aštuntąją. Tam tikslui, virš minėtas komitetas surengė balių, kuriame dalyvavo ne tik lietuviai, bet ir kitataučiai, kur visi jautėsi tikrai tarptautinėj sueigoj.

Susirinkusius svečius rengėjos puikiai pavaišino, įvairiais skanėsiais ir minkštu šiltu gėrimu. Laike vaišių drg. O. Matiukienė paaiškino šio parengimo tikslą, moterų užduotis ir paprašė drg. P Zaleskienę plačiau apibudinti tarptautinės moterų dienos istoriją, ką minima draugė trumpai, bet labai turiningai ir vaizdžiai savo kalboje apibudino sunkią moterų kovą už savo teises, kurias moterys išsikovojo tik organizuotai veikdamos per daugelį metų. Taipgi draugė ryškiai nušvietė dabartinę moterų padėtį prie esamos tvarkos, kur šimtai moterų yra priverstos, del sunkios ekonominės padėties, eiti į agatvę del duonos kasnio. Kalbėtoja nurodė, kad rankas nuleidę mes nieko neiškovosime. Ji kvietė visas moteris eiti plačiai pasaulyje žinomos organizatorės ir žymios kovotojos už moterų teises drg. Klaros Zetkin pramintais takais.

Po kalbos buvo perskaityta pasveikinimai moterų komitetui, proga jų šio pirmo žygio, nuo drg. Verutės Karunas iš Calgario ir nuo LLD Ketvirto Rajono komiteto, kuris su sveikinimu įteikė ir vieno dolerio auką.

Nors drg. P. Zaleskienei dar pirmą kartą teko atsistoti ir kalbėti prieš publiką, bet savo užduotį atliko labai gerai. Draugė turi gabumų savo mintis išreikšti. Linkėtina, kad draugė dažniau mėgintų pasidalinti mintimis viešose sueigose, o tas duotų dar daugiau progų lavintis kalbėti.

Kalbėtoja palinkėjo moterims toliau tęsti pradėtą kultūrinį ir visuomeninį darbą .

Birutė

Lietuvos Moterų Dailės Paroda

Šių metų pradžioje Lietuvos moterys dailininkės turėjo savo kūrinių parodą. Su jų atsiekimais, tikime, labai pravartu susipažinti ir Kanados lietuvėms moterims, todėl čia perspausdiname dail. P. Tarabildos aprašymą, tikriau recenziją, parodoje išstatytų kūrinių. Aprašymas tilpo "L. Ž."

* * * *

Žinau, daugelis parodų lankytojų pageidauja tokių recenzijų — charakteristikų, kurios padėtų "iššifruoti" ir suprasti paveikslo charakterį: kokiai meno srovei priklauso, ko siekia dailininkas, kokie techniški pliusai ar minusai žiūrimame paveiksle. Būdinga, kad toki parodos lankytojai, į parodą ateina su laikraščio recencija, stengdamiesi geriau išstudijuoti, suprasti parodos turinį. Tad, ar nebus tikslu, kaip iki šiol dariau, aprašinėti, charakterizuoti parodoje išstatytus paveikslus taip, kad laikraščio skaitytojas ir tie, kurie gali aplankyti pačią parodą, labiau suprastų parodos turinį, daugiau pasigrožėtų dailės kūryba.

Ši paroda, kaip ir buvusios (individualistai, realistai) galima sugrupuoti į dvi pagrindines sroves: akademinius ir moderninius principus. Parodos dalyvės — vyresnioji ir jaunesnioji karta.

Kaip ir visada, dailininkas atstovauja tą ar vieną grupę, pasilikdamas sau, individualus. Tad, šios parodos dalyves sugrupuosiu į gimininingesnes grupes, imdamas charakteringesnes, daugiau reprezentuotas dailininkes.

A. Janulaitienė, I. Jackevičiūtė, J. Petkevičienė, S. Romerienė. Janulaitienė žinoma portretistė — realistė. Jos akademinių principų kompozicijose pajausta tipas ir charakteris. Išstatyti portretai rodo, kad autorė gerai valdo piešinį ir formą. I. Jackevičiūtės įdomiai traktuota vaiko galvutė — Miegantis Rimtutis. Portreto komponavimas— perdaug į vieną šoną ir žemai padėtas modelis. J. Petkevičienė davė tris psichologinio pobūdžio galvutes. Tai jauna, bet neabejotinų gabumų menininkė. S. Romerienė davė charakteringą Dr. K. Griniaus portretą. Per daug pabrėžtas veido raudonumas geriau rištųsi ne pilkame, bet šiltame fone. Jos ofortai atlikti kiek pasenusia, bet gera meniška maniera.

R. Matuzonytė, T. Kriaučiūnaitė, M. Jurgelevičiūtė, E. Idzelevičiūtė. Matuzonytė gyva ir nuotaikinga peizažuose, realistė, su palinkimu į dekoratyvumą. Ypač geras, dekoratyvus jos darbas — p. A. I. portretas. Kriaučiūnaitė išstatė impozantiškas akvareles — alyvas. Tai gera akvarelistė — realistė. Drąsi, dekoratyvi. Neigiama savybė: alyvų žiedai kiek monotoniški. Jurgelevičiūtės kelių peizažų tarpe labai nusisekęs laisvas etiudas—Laivelis. Idzelevičiūtė jau-

(Nukelta ant 6 puslp.)

NUOŠIRDŽIAI DĖKOJAM DRAUGAMS ZALECKAMS

EDMONTON. — Reiškiame nuoširdžią padėką dd. Zaleckam už suteikimą veltui buto, paminėjimui tarptautinės moterų dienos; taip-gi drg. V. Kazunai ir LLD IV Rajono komitetui už sveikinimus ir paramą, o svečiams ir viešnioms už atsilankymą.

Edmontono Liet. Mot. Kom.

Valgių Gaminimai

Pigus Šokolado Pyragas

Vieną poduką cukraus, trečdalį puoduko sviesto (galima dėti pusiau sviesto, pusiau taukų), gerai sumaišyk ir tada įmaišyk vieną puoduką rūgštaus pieno ir du puoduku miltų (pastry flour) išsijotų kartu su keturiais šaukštais kokao, vienu šaukštuku sodos ir žiupsneliu druskos.

Išpylus į ištaukuotą blėtą kepk vidutiniame karštyje.

—o—

Mėsa su Daržovėmis

Sukapok bile kokios atliekamos šaltos mėsos ir lygią dalį šaltų virintų bulvių. Sukapok du ar tris svogūnus ir sumaišyk su bulvėmis ir mėsa įdedant druskos ir pipirų pagal skonį. Sudėk į blėtą ir uždėk ant viršaus keletą gabalėlių plonai atpiautų lašinių. Kepk pečiuje iki viršus parus.

Vietoj svogūnų, galima vartoti tiek pat virintų morkų, kaip ir bulvių.

Išbuvusi 86 Metus Sužadėtinė Mirė Nesulaukusi Vestuvių

Labai pasakiškas, bet tikras įvykis. 1829 metais Anglijoj, Ulsteryje, ūkininkui Henriui gimė duktė vardu Sally, kuri užaugusi išmoko audėjos amato ir toj srityj buvo labai gabi už ką greitai pagarsėjo ir buvo kviečiama į kitas apylinkes. Bevažinėdama iš vietos į vietą, ji susipažino su vienu vaikinu, kuris amžinai pavergė jos širdį. Susižiedavo, bet vestuvės neįvyko, kadangi sužadėtinis tuo laiku turėjo vykti į kilusį karą Krime ir pasižadėjo vesti ją grįžęs iš karo. Bet Sallys laukimas buvo veltui, jis iš karės daugiau negrįžo . . . Nors daug vaikinų jai piršosi, bet ji visus pasipiršimus atmesdavo.

Laikas bėgo ir Sally pamažu seno, kol pagaliau 1932 metais ją priglaudė Dunganno ligoninė. Nors ji jau turėjo 103 metus amž., bet niekaip negalėjo užgesinti savo meilę linkui pirmojo savo sužadėtinio. Sally, nors senutė budama, nesišykštėdavo pasakoti apie įvairius svarbesnius praeities įvykius: karus, sostų valdonus ir kitus nuotikius, bet niekuomet nedrįsdavo išsitarti apie Krimo karą. Tai jai buvo vis nepernešamai skaudu atnaujinti neužgydomą širdies žaizdą. Ji mirė sulaukusi 110 metų amžiaus. Ar vyrai taip ilgai ištesėtų?

M.

Moterų Gyvenimas ir Veikimas

Lietuvos Moterų Dailės Paroda

(Atkelta nuo 5 puslp.)

na tapytoja, pasiliuosavus nuo mokyklinės studijos įtakos neapvilus mus ateityje — geri tapytojos daviniai.

V. Karūžienė, A. Navickaitė, Luščinaitė. Karūžienė susižavi gamta ir ją gerai pajaučia perduodama bendrose formose. Nedrąsi, bet sveiko kelio tapytoja. Navickaitė išvengus bereikalingų efektų lauksim nuosaikios modernistės. Luščinaitė—skulptorė. Jos Dr. Vydūno biustas geras savo charakterio pajautimu, bet perduotas senoka impresion maniera. Blogiausia, kad Vydūno ekspresingumas nesuprastas. Kam tas ištižęs galvos palinkimas?

O. Draugelytė, L. Kenskytė, Draugelytė gabi tapytoja. Jos esama ekpresingo A. Galdiko įtakoj. Dailininkė išsineria iš nekomplikuotų etiudų ir imasi sudėtingų kompozicijų. Mus sužavi jos gyvas, išlaikytas Gaučo kiemas ir kiti peizažai. Kenskytė įdomi plokštumų traktavime, sultingi ir ramūs jos naturmortai.

M. Kuzmickaitė, E. Macytė. Kuzmickaitė rimta tapytoja. Ramių sintetinių tonų naturmortai įtikina, kad moderniškas tapybos traktavimas yra artima šių dienų ideologija. Jos vieną darbą įsigijo Čiurlionies galerija. Macytė drąsi ir su ūpu tapytoja. Jos etiūdai pagauna mus savo dekoratyviu, efektingu traktavimu .

I. Trečiokaitė, Č. Pereškovičiūtė. Šios pastarosios — drąsios modernistės. Trečiokaitė gabi spalvininkė. Sodri, gili, ekspresinga. Vieną jos peizažą įsigijo Čiurlionės galerija. Bet ar nestoipresnis jos darbas — portretas? Čiurlionies galerija galėjo įvertinti ir Portretą. Pereškovičiūtė, kaip ir visada plačių dekoratyvinių uždavinių atstovė. Dekoratyvi ir plokštumomis perduotas uždavinys, sodri spalva savaip veikia akademiško skonio žiūrovą, bet patraukia ir sužavi modernistą.

A. Peldavičiūtė. Tai italų, klasikinės mokyklos auklėtinė. Jos griežta kompozicija, stiprus piešinys ir gera spalvinė gama įtikinančiai veikia žiūrovą. Ypač geras jos darbas Mergaitė su obuoliais. Tai jauna, bet gabi dailininkė.

H. Každailevičiūtė — skulptorė. Pamėgusi medžio techniką gerai perduoda pasiimtą uždavinį. Jos indikomis temomis šokėjos imponuoja psichologiniu judėsiu. Dekoratyvi, subendrintų formų ji ir biustuose.

K. Petrikaitė. Jos keturios, iliustratyvinio charakterio kompozicijos, kruopščiai išbaigtos. Spalvotosios — reikia pasiliuosuoti nuo kai kurios angliškos mokyklos. Vienaspalvės iliustracijos — įtikinanti iliustracija.

R. Lechavičiūtė davė kelias įtikinančias grafiškas kompozicijas. Tai moderni efektinga grafikė. Jos lino raižinys — Pirty, gražiai suriša juodo — balto gama. Jautri ji ir vaikų piešiniuose. Neutralitetas.

H. Naruševičiūtė. Žinoma akvarelistė, mėgsta stilizaciją ir jąja ji labiausia mus įtikina ir sužavi.

O. Dubeneckienė, kaip ir visada, mus įtikina savo dekoeskizais. Šiemet jau antrojoje parodoje išstato gerą kiekį gerų kostiumų ir dekoracijų eskizų. Dubeneskienę žinom ir kaip rimtą tapytoją.

B. Didžiokienė išstatė realistinio charakterio kortų projektus. Tai geri darbai, bet kam tie pigūs Nr. 1 — 9 siluetai?

V. Sleivytė. Susižavėjusi socialine tema, bet negalinti pasiliuosuoti nuo perdaug tikslaus išpildymo, ji, kad ir užimponuoja realistinio požiūrio žiūrovą, bet būtų sveika jai pačiai susižavėti moderniškumu, dekoratyvumu. Tai ją išlaisvintų nuo neigiamybių ir kartojimosi.

D. Tarabildienė. Išstatė keliolika grafikos, keliolika spalvotų iliustracijų ir dvi bareljefines skulptūras. Tris grafiškus darbus įsigijo Čiurlionies galerija.

R. Murauskienė — keramikė. Pigios kaina, skoningos meniškai vazos, vezelės tuoj buvo išpirktos smalsių parodos lankytojų. Ypač geros ornamentuotos gėlių vazos.

•

Tenka paminėti, kad jaunos ir mažai reprezentuotos G. Janulynienė, Kindurytė, E. Lurje ir kt. Lauksim.

Bendra pastaba, kad moterys dailininkės neignoruotų Sezano, Gogeno, Vangogo, Despio, Matiso ir kitų šių dienų gigantų meno principų, jų atsiektų moderniškų, stiliaus uždavinių. Drąsiau, plačiau. Naujumo.

P. Tarabilda

Ką Rašo Valstietė Iš Laisvos Ukrainos

Moterų skyriaus redakcinė komisija gavo nuo vienos draugės laišką ir kito laiško vertimą, ką žemiau paduodame:

Čia pasiunčiu jums laišką, kurį gavo vienas ukrainietis nuo savo sesers Anos Aniuk, iš Ukrainos, kuri tapo Sovietų Sąjungos atvaduota iš po Lenkijos letenos. Aš jį išverčiau ir norėčiau, kad patalpintumėte spaudoje, lai paskaito, ypatingai tie elementai, kurie nesidrovi aiškinti apie Sovietų "smaugimą" Ukrainos liaudies. Laiškas skamba sekamai:

"Brangus Broli! Rašau tau laišką, pranešdama, kad esame sveiki. Karą praleidome su labai dideliu nuliūdimu ir baime. Mūšiai ėjo labai dideli. Vokiečių orlaiviai metė daug bombų, daug kaimų sunaikino. Prie kaimo Gorodiec daug užmušė civilių žmonių. Mano vyrą paėmė į lenkų kariuomenę. Mane paliko su 4 vaikais ir tuo laiku labai sirgau. Aš iš sielvartos nežinojau ką daryti. Dar laimė, kad vyras tuoj sugrįžo. Mūsų kaiman sugrįžo iš karo tik vienuolika vyrų, o dvylika liko užmušti.

"Dabar mūsų gyvenimas prie Sovietų labai žymiai pagerėjo. Iš dvarponių dvarai buvo atimti ir išdalinti bežemiams ir mažažemiams. Dalis dvarponių patys pabėgo palikę dvarus, o kurie nespėjo pabėgti, tai atliko. Jie, žinoma, dirbti nenori, tai mes jiems maisto duodame tiek, kiek jie mums davė. O su dvarų palociais Sovietų valdžia padarė tinkamą parėdką: į juos patalpino tuos darbininkus, kurie neturėjo nuosavų, nes ponai jų turėjo perdaug. Ponams paliko du kambariu. Dabar jiems užsidarė dangaus karalystė — atgyveno poniškas dienas . . . Tai tokios pas mus naujienos. — Sesuo Ant."

Štai, draugės moterys, matome, kaip pagerėjo darbininkų ir valstiečių gyvenimas. Mes pastebime, ką rašo kapitalistinė spauda apie tas vietas, kurios dabar randasi po Sovietų valdžia, kaip jie biauroja ir gąsdina žmones, būk, Sovietų valdžia veža darbininkus į Sibirą, neduoda valgyt ir turi sunkiai dirbti. Tai tik biauri propaganda, norinti kiek galint daugiau žeminti tą šalį, kurioje darbo žmonių gyvenimas su kiekviena diena darosi šviesesnis.

Dabar ir moterys Sovietų Ukrainoj turės daugiau teisių ir galimybių kultūringesniam ir visuomeniniam gyvenimui žengti pirmyn. Jų teisės stovės lygiai su vyrų. Galės tinkamai auklėti savo jaunuomenę ir būti pavyzdingomis motinomis šeimai ir valstybei.

L. Samulaitienė
Laiško vertėja

Kaimas Be Moterų

Belgų koloniją Kongo, Arfikoje, nesenai lankė vyriausybinė komisija. Komisijos nariams krito į akis, kad viename iš pačių didžiausių čiabuvių kolonijos gyventojų kaimų, beveik visiškai nebuvo moterų. Vietos gyventojai atsisakė komisijai aiškinti apie moterų nebuvimą. Bet kaimynai apie tai papasakojo sekamai: Visi šio kaimo vyrai yra dideli girtuokliai. Jau senai jie pragėrė savo turtus. Neturėdami už ką išsigerti, jie nusitarė parduoti kitoms giminėms savo žmonas, dukteris ir motinas, o už gautus pinigus smagiai pasilinksmindavo.

Vyriausybinė komisija nutarė, minėto kaimo vyrus nubausti už jų netikusį pasielgimą su moterimis. Visi to kaimo vyrai buvo išvaryti prie priverstinų darbų.

M.

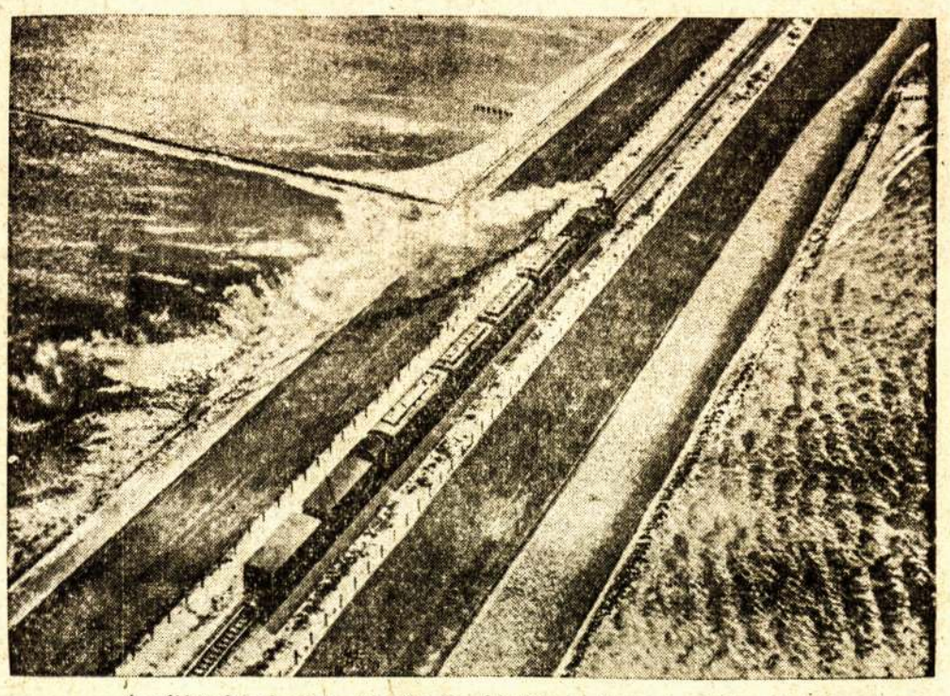

Anglijos bomberiai sudaužę čia kietiją su jos sala Sylt, ant kumatomą gelžkelį, jungiantį Vorios yra orlaivyno bazė.

PAVASARIUI ARTĖJANT

MONTREAL. — Gražios kovo mėnesio dienos. Saulutė aukštai pakilusi tirpdo žiemos sukrautą sniegą. Gatvės pilnos šūkaujančių vaikų. Šaltos žiemos nuvarginti mūsų dainiai paukšteliai silpnu balseliu traukia mums nesuprantamas daineles, bet reiškiančias džiaugsmą ir auštantį pavasarį.

Saulės skaisčiųjų spindulių suviliota išėjau ir aš pavasario oru pasidžiaugti ir nuo sunkaus darbo ir dirbtuvės tvankaus oro nualintą savo sielą atgaivinti. Pasuku gatve pro lietuvių bažnyčią. Ten stovi pesimistiškai nusiteikusių žmonių būrelis. Kelios moterėlės kažkokio nusiminimo pagautos. Jos aimanuoja. Jos kalbasi apie būsiančio karo baisumus. Bando politikuoti . . . Atsidusdamos prisimena apie sūnų, savo vyrų, ar pažįstamų išleidimą į karą . . . Jos nepraleidžia neprisiminusios ir apie cheminio karo baisumus, dujas . . . Atakas iš oro . . . Pagaliau praeitą karą ir tūkstančius žuvusių . . . Pavasaris gražus, bet kartu ir liūdnas . . . Moterėlių būrelis betvarkiai krinka. Bemaž kiekviena atsisveikindama savo drauges giliai atsidusdama pareiškia: "Et, kaip dievulis duos, taip ir bus. Negi nuo mūs tas karas priklauso . . ."

Galvoju. Kodėl gi tos moterėlės savo garbinamą dievą už tai kaltina. Ne-gi jis kaltas, kad karą užkuria, kad jų sūnus ar vyrus ima. Taip yra kaltininkai, tik deja apie juos užginta tarti viešas žodis . . . Bet tai ne dievas, ar dievai, bet dievų gimdytojai. Juos gallme ir reikia p žinti. Tam yra knygos, laikraščiai, organizacijos. Laikas jose būti kiekvienam darbo žmogui. Moterims ypatingai.

Moterys! . . Pavasaris artėja! Pabuskime ir sukruskime į kilnų visuomeninį darbą. Veikime, kad auštantieji pavasariai ne abejones, liūdėsį ir nelaimes žadėtų, bet džiaugsmą ir naują linksmą gyvenimą, kelią į laimingą rytojų . . .

Birutė

Kanados "Pacifistai

Kanados valdžia daro viską, kad kiekvienas šios šalies gyventojas prisidėtų prie vedamo karo, bet tuo tarpu tolimuose šiaurinės Kanados pakraščiuose yra 7,000 gyventojų, kurie nežino ir nenori žinoti apie dabar vedamą karą. Juos Kanados didlapių korespondentai pacifistais vadina. Mums jie žinomi eskimų vardu.

Eskimai gyvena savo atskiromis giminių grupėmis. Jie dar niekad nėra dalyvavę karuose ir tarpusavyje kruvinų susikirtimų neturėję. Jie vieną kovą težino — kovą su žiauria šiaurių gamta.

Žmonių rasių ir jų gyvenimo tyrinėtojai pripažįsta, kad eskimai yra labai šalto temperamento žmonės ir jie, paėmus tradiciniai, yra nekaringi, "pacifistai." Jie net ir tada neutraliai laikėsi, kada buvo vedamas Šiaurinės Amerikos užkariavimas, nors jie savo užsigrūdinimu kovose prieš šiaurės šalčius galėjo pasekmingiausia nugalėti ir stiprų to laiko laivyną ar kariuomenę. Jie susikirtimų momentais pasitraukdavo ir laikydavosi "neutraliteto."

Greičiausia ir dabar eskimai gyvena tose srityse, kur jie gali garbingai išlaikyti savo tradicinį "pacifizmą" ir neutralitetą.

SveikatosSkyrius

Dr. J. J. Kaškiaučius, 530 Summer Ave., Newark, N. J., USA

Širdį Skauda?

Širdis — visų svarbiausis kūno organas. Vienintėlė nuolatinė punpa, kuri pumpuoja, varinėja kraują po visą organizmą. Ir viso organizmo sveikata daug priklauso nuo šitos įstabios pumpos.

Daugeliui kartais užeina taip, kad lyg tau širdį sugnyba, lyg ją spusteri, suspaudžia, suskauda. Neramu, sunku pasidaro kairėj krūtinės pusėj.

Tokia širdies sopė da nereiškia, kad tau širdis nesveika. Širdis gali tebebūti sveika, bet ji jau daro priminimų, kad ir jai ko tai reikia. Kaip ir kitiems kūno organams, taip ir jai būtinai reikia tų nepavaduojamų maisto dėsnių — **vitaminų**, gyvybės nešėjų. Visų vitaminų, o ypač **vitamino B.**

Vadinas, ir visai normali, sveika širdis gali kartais pasiskųsti, kad tikrenybėje ji nėra taip jau pilnai normali ir sveika. Tiesa, dabartinės ligų pripažinimo (dijagnozo) metodės tebėra netobulos ir nesugebi surasti ir užrekorduoti pačių pradinių ligos laipsnių. Kai jau liga gerokai pasistūmėjo priekin, tada ją pažinsi. Bet jau tada dažnai koks organas (kad ir širdis) tiek esti apgedęs, kad pilnai jo atitaisyti nebegalima.

Moderninės medicinos pažanga žymiai pakeitė ligų supratimą ir jų gydymo būdus. Mažai dabar bevartojama visokių "gyduolių," stiprybių, tonikų, piliulių. Daugiau dėmėsio dedama maistui, kad jame būtų pakankamai **vitaminų, mineralų,** mineralų druskų.

Su širdžia irgi ta pati istorija. Jei širdis silpna, tai jai stiprinti rečiau bevartojama digitalis, ar koks kitas tokios rūšies vaistas. Dažnai vartojama vitaminų, ypač **vitamino B.** preparatai.

Šito **vitamino B** kaip tik mes ir gauname mažiausiai, mažiau už kitus vitaminus. Ir dėl stokos šito vitamino maiste daug blogumų pasidaro visame organizme. Nervai sugenda, pasidaro opūs. Visokios neuralgijos kankina, neuritai. Raumenys lieka silpni ir skaudūs; mėšlugis juos tampo. Apetitas dingsta, valgyt nesinori ir viduriai apsilpsta, nemala. Skilvis ir žarnų raumenys pasidaro liauni ir silpni; dėlto viduriai nesivalo gerai, esti nepaslankūs.

Širdies raumuo irgi pasidaro silpnenis, dėl vitamino B stokos. Širdies nervai esti liguistai jautrūs. Ot, dėlto širdis greičiau ir priilsta, mažiau turi normalaus patvarumo. Ir atsiranda tada nejaukus sunkumas, slėgimas ant širdies, kartais net ir sopė, skausmas arba maudimas.

Jeigu tokia širdies būklė (dėl vitamino B stokos) užsitęsia mėnesiais ir metais, tai prisieina ir visai blogai. Ir vaistai čia nieko gera nepadarys. Gera padarys tokie **valgiai,** kame yra vitamino B, ir paties to **vitamino B preparatai.**

Kokie gi valgiai turi vitamino B? Javiniai grūdai, ypač jų daigai bei gemalai, yra geras vitamino B šaltinis. Ir bet kokie valgiai pagaminti iš javinių grūdų, kad ir smulkiai sumaltų, bile tik suvartota visos grūdo dalys. Juoda kvietinė arba ruginė duona, kruopos, tyrė, šaltanosiai, virtiniai, blynai. Kiaušinio tryniai, žirniai, pupos, lyšiai, kepenys, inkstai, kiauliena mėsa, rudieji ryžiai, riešutai ir po truputį vaisiai ir žalios daržovės (ankštinės) ir pienas.

Daug vitamino B turi mielės, **džiovintos bravoro mielės.** Jų gerai kiekvienam vartoti, bent po 10—15 tablečių, 3 kartus kas diena. O da geriau **Vitamin B Complex capsules,** bent po 3 kapsules 3 kartus dienoje. Gerai širdžiai, liaukoms, organams, visam organizmui.

Pranešimai

Toronto, Ont.

Bangos Choro Bankietas

Trečiadienį, kovo (March) 27 d., 8 val. vak., St. Regis viešbutyje, 392 Sherbourne Ave., arti Carlton Str., Bangos Choras ruošia **bankieta.**

Bilietas į bankietą 75 centai.

Už tą įžangą galima bus turėti neįkainuojamos vertės pasilinksminimą: Bus skanių valgių, gera muzika. O kas svarbiausia, tai bus atskiras didelis kambarys, kuriame bus galima pašokti lietuviškų polkų ir pažaisti tautiškų ratelių. Taipgi galima bus šokti griežiant viešbučio orkestrai.

Visi, kurie norite dalyvauti jame užsiregistruokite šį vakarą pas M. Gaižauskaitę, 165 Gorevale Ave., arba visų informacijų apie bankietą kreipkitės telefonu WA. 5185.

Mary G.
Vardu Bankieto Komit.

Šokiai

Sūnų ir Dukterų Draugija su LLD kuopa ateinantį šeštadienį, 6 Denison Ave., rengia **lietuviškus šokius.**

Visi, norinti smagiai praleisti laiką, kviečiami atsilankyti.

Pradžia 8 val. vakare.

Rengėjai

Montreal, Que.

Moterų Susirinkimas

Pranešame LLD 137 ir 47 kp. moterų skyrių narėms ir simpatikėms, kad bendras virš minėtų skyrių moterų susirinkimas įvyks ateinantį penktadienį, t. y. kovo 29 d., 8 val. vak., posančiečių salėje, 01234 Charlevoix St.

Prašome skaitlingai dalyvauti. Turime eilę reikalų aptarti.

Lauksime atsilankant.

Skyr. Komitetas

Paieškojimas

Paieškau dėdės Kazimiero Repečkos, pirmiau gyvenusio New Yorke, Suvienytose Amerikos Valstijose. Aš labai norėčiau susižinoti su juo.

Labai prašau patį dėdę atsišaukti, arba, kas žinote kur jis gyvena, prašau man pranešti, už ką išanksto tariu širdingą ačiū.

Julius Česunas
Beresford Lake, Man.
Canada.

Parduodu Tabakos Ūkį

Ūkis pilnai įrengtas: trobesiai, įrankiai ir gyvuliai. Geras kelias ir netoli miesteliai. Kaina prieinama — mažas įnešimas.

Del platesnių žinių rašykite šiuo antrašu:

G. Maldeikis
Box 188
Windham Centre, Ont.

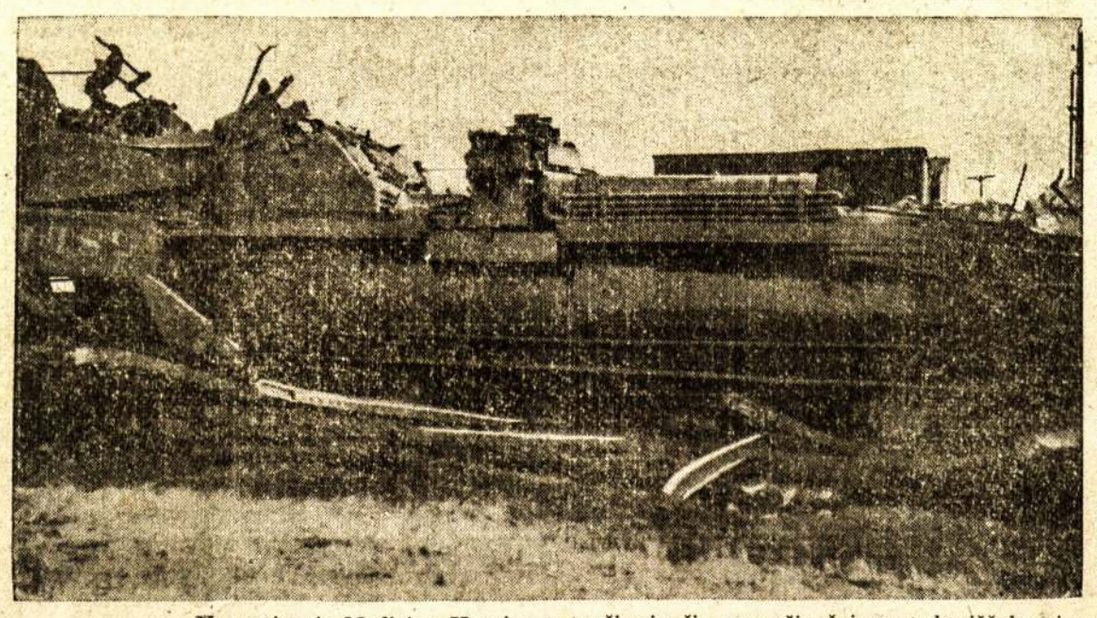

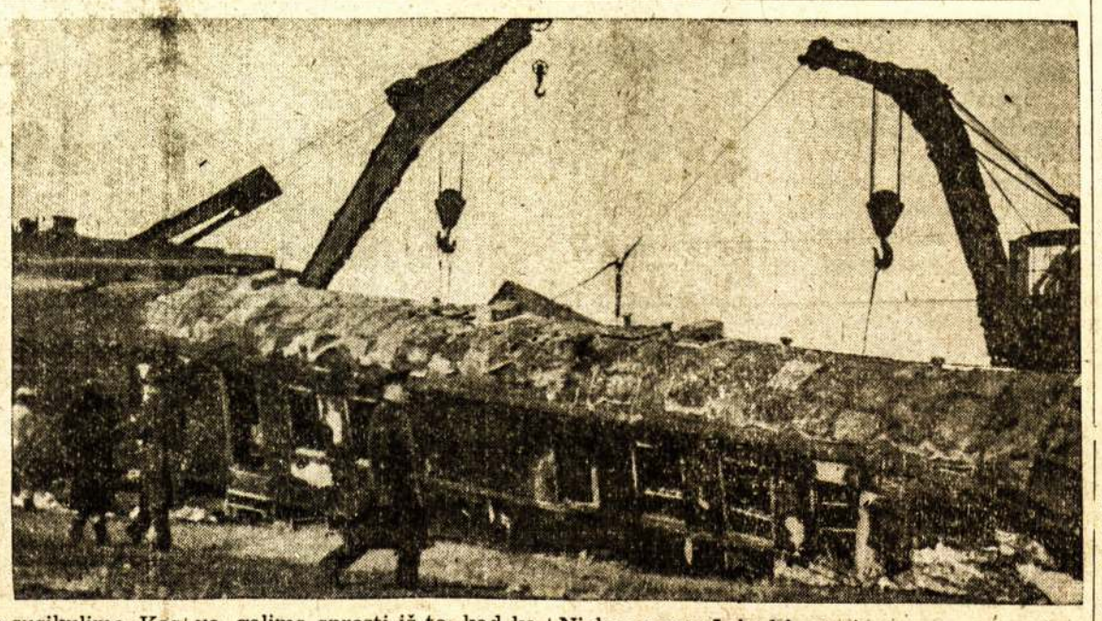

Nesenai prie Medicine Hat įvyko traukinių nelaimė. Vieno garvežio inžinierius pastebėjo kito atvažiuojančio garvežio šviesas. Mątydamas, kad bus susikulimas, pečkuriui liepė šokti. Jie abu iššoko pirm susikulimo. Kas atsitiko jiems susikūlus, matyti iš paveikslo. Koks trenksmas buvo, galima spręsti iš to, kad keleivinis traukinys iš kelių vagonų važiavo 70 mylių į valandą. Niekas nemanė, kad bent vienas žmogus liks gyvas, tačiau važiavusieji liko gyvi, tik sužeisti.